

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Gospodarsko podjetje Slovenski poročevalec. - Direktor Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-524. - Upravni Ljubljana, Tomičeva ulica št. 1-II, telefon 23-522 do 23-524. - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-822. - Poštni predal št. 29. - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 600 704/1-267. - Mesečna naročnina 230 din.

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE KONČANO

Dovolj pogojev za izpolnitev družbenega plana

Podpredsednik Mijaiko Todorović o gibanju gospodarstva v prvih štirih mesecih - Državni sekretar Koča Popović je odgovoril na vprašanja poslancev o odnosih z ZSSR in vzhodnoevropskimi državami ter o naši bodoči zunanji politiki - Krsto Crvenkovski o pogojih za izobraževanje na fakultetah - Ljudska skupščina je odredila da bodo letne počitnice trajale do 31. avgusta

Obrazložitev M. Todorovića

Iz dejstev, ki jih nudi poročilo sekretariata za splošne gospodarske zadeve se more izvajati splošen zaključek o pozitivnem gospodarskem razvoju.

Gospodarska stabilizacija se kaže zlasti:

- v stabilnosti trga in cen, predvsem v industrijskem sektorju,

- v naraščanju zalog blaga, tako v proizvodnji kakor v trgovini,

- v rednem zaposlovanju celotnega prirastka aktivnega prebivalstva v industriji in na drugih področjih izven kmetijstva,

- v nadaljnjem povečanju zmožnosti in na tej podlagi v zmanjšanju primanjkljaja v plačilni bilanci.

Vse to temelji na visokem planskem povečanju industrijske proizvodnje, na prenešanju rezerv in povečanju nekaterih panog kmetijske proizvodnje.

Med raznimi negativnimi pojavi bi poudaril posebno dva:

1. majhno, nezadostno povečanje delovne storilnosti,

2. majhno, nezadostno zboljšanje življenjskega standarda delavcev in uslužbencev.

Oba pojava sta medsebojno povezana in spadata med glavne gospodarsko-politične naloge, zaradi česar se bom z njima kasneje nekoliko več bavil.

Toda kljub temu in podobnim, da tako rečem, tekočim negativnim pojavom in težavam, kakršne morajo biti in ki se v samem gibanju najprej obvladujejo, so pred nami sedaj vzrastle tudi nekatere nepričakovane izredne težave, katerih vzroki so izven nas.

To so predvsem nekatere težave v našem izvozu, ki so nastale zaradi najnovejšega položaja na svetovnem trgu.

Drugi nepričakovani problem v našem gospodarstvu je nastal z odpovedjo kredita po ZSSR, pa tudi DR Nemčije.

ZAHTEVAMO SPOSTOVANJE PREVZETIH OBVEZNOSTI

Enostransko odpovedovanje teh pogodb povzroča resno škodo našemu gospodarstvu, predvsem ker smo imeli že stroške za priprave in začeli investiranje, nato pa, ker preusmerjenost na druge dobavitelje opreme in nove projekte zahteva novo izgubljanje časa in nove stroške. Naj samo

omenim, da je vrednost enoletne proizvodnje tovarne kemičnih gnojil, rudnikov, električne in aluminijskega kombinata po svetovnih cenah 77 milijonov dolarjev, pa bi odgoditev samo za eno leto pomenila tolikšno izgubo za našo nacionalno proizvodnjo.

Ukrenili bomo vse, kar je mogoče, da bi tudi to nepričakovano težavo pri izpolnjevanju našega plana obvladali z lastnimi silami in krediti z druge strani, toda obenem smo na stališču, da se nam gospodarska škoda, povzročena zaradi neizpolnitve pogodb, mora povrniti.

Naša vlada je dostavila 3. junija leta 1958 vladama ZSSR in Vzhodne Nemčije noti, v katerih smo poudarili, da ne moremo pristati na nove odgoditve in da vladi teh držav

prevzemata odgovornost za škodo, ki se s tem enostranskim postopkom povzroča jugoslovanskemu gospodarstvu, kakor tudi, da pričakujemo, da bosta obe pogodbeni stranki spoštovali prevzete obveznosti.

Doslej je odgovorila samo vlada Vzhodne Nemčije. Nota DR Nemčije navaja, da je sporazum od 1. avgusta leta 1956 rezultat bratske pomoči in medsebojnega razumevanja znotraj družine socialističnih držav, da temelji na načelih proletarskega internacionalizma, da je sedaj jugoslovanska stran izjavila, da je treba ekonomske odnose povečati po načelih obojestranskih koristi in da po mnenju vlade DR Nemčije ne bi ustrezalo odnošajem znotraj socialističnega tabora, ako bi so-

delovanje izviralo iz načela obojestranskih koristi. Kakor vidite, navaja nota vlade DR Nemčije razloge, ki niso v nobeni zvezi z določbami sporazuma. Mi nimamo volje niti interesa, da bi z našimi partnerji razpravljali o ugotovitvi, da načelo obojestranskih koristi ne ustreza odnošajem znotraj socialističnega tabora. To se tiče samo tistih držav, ki so v tem taboru. Njihova je stvar, ali se bodo v medsebojnih odnošajih ravnale po načelu obojestranskih koristi ali po načelu enostranske koristi. Nas zanima potreba in pomen spoštovanja prevzetih pogodbenih obveznosti kot nekaj, kar je bistveni element zdravih mednarodnih odnošajev, in bomo na tem vztrajali.

Pojavlja se vprašanje, kako bi mednarodno gospodarsko sodelovanje sploh moglo biti mogoče, ako bi bilo odvisno od enostranske kršitve pogodb. Sedaj resno vprašujemo, kako

bi se mogli z nekaterimi dr-žavami sklepati kakršnikoli dolgoročnijsi gospodarski dogovori, ki zahtevajo pritegnitev kadrov, materialnih in drugih sredstev za določen čas, ako nisi siguren, ali se bodo in kdaj se bodo obveznosti izpolnile, pa lahko postalo vse

Podpredsednik Todorović je zatem dejal, da sicer še ne moremo napovedovati skupnega obsega kmetijske proizvodnje letos, vendar pa je že sedaj gotovo, da bodo ti neugodni pogoji negativno vplivali na pričakovane pridelke. Opozoril je, da je še čas za povečanje proizvodnje letos, zlasti v živinoreji, kjer bi lahko z večjo proizvodnjo mesa s pitanjem zagotovili tudi boljše oskrbovanje v državi in povečali izvoz.

Drugo važno področje so rečni osebni dohodki, oziroma življenjski standard delavcev in uslužbencev. Čeprav se je skup- (Nadaljevanje na 2. strani.)

PRIPOROČILO

ZA REDNO IZOBRAŽEVANJE VISOKOKVALIFICIRANIH STROKOVNJAKOV NA FAKULTETAH

Glede na potrebe Jugoslavije, zlasti glede na gospodarski in kulturni razvoj po vse večjem številu raznovrstnih visokokvalificiranih strokovnjakov, ki jih pripravljajo fakultete, zlasti tistih, ki se pripravljajo na tehniških in kmetijskih in gozdarskih fakultetah,

ko ugotavlja, da sedanja organizacija, zlasti pa trajanje pouka na fakultetah, ne zagotavlja v ustreznem obsegu enakomernega in rednega izobraževanja teh kadrov,

smatra, da v strukturi pouka v vrsti fakultet ni zagotovljeno tako usposabljanje strokovnih kadrov, kakršno ustreza potrebam razvijajočega gospodarstva in raznovrstnih družbenih služb, da je trajanje rednega splošnega pouka in študija daljše, kakor je potrebno, da so učni načrti in programi preobremenjeni z nepotrebnimi gradivom in da se zaradi tega brez opravila podaljšujejo študiji v vrsti fakultet,

Smatra, da je potrebno na fakultetah uvediti tak sistem pouka in njegovega izvajanja ter režim študija, ki bo obenem zagotovil redno dokončanje študija in pripravljanje kadrov z ustrežno usposobljenostjo, sposobnih za neposredno izpolnjevanje nalog, ki jih postavlja gospodarski, socialni in kulturni razvoj socialistične Jugoslavije kot celote kakor tudi, da je treba na fakultetah uvediti v pouku posebne oblike za specializacijo, nadaljnje poglobljanje in izpolnjevanje strokovnih znanj.

PRIPOROČA ZVEZNA LJUDSKA SKUPŠČINA,

1. republiškim ljudskim skupščinam, republiškim izvršnim svetom ter organom upravljanja fakultet in univerz da vsak v svojem področju izvede ukrepe, ki bodo zagotovili:

a) da bo reden splošni pouk in stvarni študij na fakultetah trajal štiri leta, samo izjemno na nekaterih fakultetah največ pet let in da v skladu s tem traja kmetijskih in gozdarskih fakultetah štiri leta,

b) da se zaradi izobraževanja znanstvenih kadrov, kakor tudi zaradi nadaljnega izpolnjevanja kadrov organizira na fakultetah pouk za specializacijo, izpolnjevanje in pripravljanje doktoratov, tako da redni splošni pouk in dejanski študij na tehničnih, univerzitetni svet na predlog fakultetne uprave in fakultetnega sveta določi, v katerih rokih, na katerih fakultetah in pod kakšnimi pogoji se imajo organizirati posamezne oblike takega pouka, njihovo trajanje, kakor tudi da določi učne načrte, prilagojene strokovnim kvalifikacijam, ki se pridobe s temi oblikami pouka,

c) da do sprejema statutov oziroma ustreznih izprememb v statutih, najkasneje pa do začetka polletnega semestra šolskega leta 1958-59 fakultetne uprave in fakultetni sveti ob soglasju univerzitetnega sveta izvrše ustrezne izpremembe v učnih načrtih in programih zaradi njihovega usklajevanja s časom trajanja pouka, predpisanega v skladu s tem priporočilom, kakor tudi, da izvrše potrebne izpremembe v režimu študija in načinu izvajanja pouka zaradi zagotovitve pogojev in možnosti, da bi študenti z rednim delo mdkontavali študij v predpisanem roku,

d) da čas trajanja pouka, ki bo predpisan v skladu s tem priporočilom ter izpremenjeni učni načrti in programi veljajo za študente, ki se vpisujejo v I. semester fakultet v šolskem letu 1958-59, kakor tudi, da fakultetne uprave in fakultetni sveti ob soglasju univerzitetnega sveta določijo, koliko se imajo izpremenjeni načrti in programi uporabljati za prej vpisane študente.

2. Pristojnim republiškim organom, da v soglasju z zveznimi pristojnimi organi pripravijo perspektivni plan razvoja univerz, ki bo služil kot podlaga za zagotovitev potrebnih sredstev v družbenih planih federacije in ljudskih republik za uresničenje tega plana.

3. Pristojnim republiškim organom in organom upravljanja fakultet in univerz, da rešujejo vsa vprašanja skupnega interesa za organizacijo, delo in razvoj univerz s skupnimi dogovori in sporazumi ob sodelovanju pristojnih zveznih organov.

4. Pozivajo se učno-znanstveni kolektivi, predavatelji in sodelavci fakultet, študentske organizacije in študenti, da s svojim stalnim prizadevanjem in odgovornim delom prispevajo k uresničenju tega priporočila.

Potek zasedanja Zvezne skupščine

Zvezni zbor zvezne ljudske skupščine je svoje delo nadaljeval od 9.10 dopoldne.

Predsedujoči dr. Mladen Iveković je postavil na dnevni red predlog poročila o ustvarjanju nadaljnjih pogojev za redno izobraževanje visokokvalificiranih strokovnjakov na fakultetah. Po poročilu odbora je dobil besedo član zveznega izvršnega sveta Krsto Crvenkovski, ki je razložil predlog tega priporočila.

Zvezni zbor je nato glasoval o predloženi poročilu o ustvaritvi nadaljnjih pogojev za redno izobraževanje visokokvalificiranih strokovnjakov na fakultetah. To priporočilo je bilo sprejeto enoglasno, oziroma z vzdržanim glasom ljudskega poslanca dr. Iva Babiča.

Zvezni zbor je nato brez razprave in soglasno sprejel predlog zakona o spremembah 6. Člena splošnega zakona o univerzitetni in dopolnitvi zveznega družbenega plana za letošnje leto (gre za vskladitev besedila družbenega plana), predlog od-

V B E M E

Vreme: Globoko področje nizkega zračnega pritiska z jedrom nad Britanijo uvaja prek Francije in prek Alp vlažno, nekoliko hladnejše zračno maso. Področje visokega zračnega pritiska nad Bal kanom pa hitro slabi. Napoved: Deloma sončno vreme s spremenljivo oblačnostjo v severozahodni Sloveniji, pozneje možne manjše padavine. Prevaloval bo jugozahodni veter. Temperatura ponedeljek med 7 in 13, v sredo med 11 in 13, v četrtek med 11 in 13, v petek med 11 in 13, v soboto med 11 in 13, v nedeljo med 11 in 13.

Je bil predložen v cilju izboljšanja notranje organizacije, in načina dela zveznega zbora in njegovih organov. - S tem je zvezni zbor izčrpal svoj dnevni red.

Skupna seja obeh zborov zvezne ljudske skupščine

Predsednik zvezne ljudske skupščine tovariš Petar Stambolić je v začetku današnje skupne seje obeh zborov zvezne ljudske skupščine, ki se je začela ob 13. uri, sporočil, da je ljudski poslanec Milija Radovanović postavil zveznemu izvršnemu svetu vprašanje, kako ocenjuje sedanje stanje odnošajev med Jugoslavijo in državami socialističnega tabora.

Ljudski poslanec Vlado Majhen iz Maribora pa je zveznemu izvršnemu svetu postavil vprašanje, kakšni so sedanji izgleди za rešitev osnovnih mednarodnih vprašanj in v katero smer bo zvezni izvršni svet usmeril svoja prizadevanja v predstoječem času. Tov. Stambolić je dejal, da je ta vprašanja poslal zveznemu izvršnemu svetu in da bo na njih odgovorili državni tajniki za zunanje zadeve tovariš Koča Popović.

Tovariš Stambolić je nato na dnevni red skupne seje obeh zborov zvezne ljudske skupščine predložil razpravo o

Po večletni dobi normaliziranja in uspešnega prijateljskega sodelovanja so se v zadnjem času brez vsakršne krivde jugoslovanske vlade in v nasprotju z njenimi željami spet pokvarili naši odnošaji z ZSSR in nekaterimi drugimi vzhodnimi državami, kakor tudi s Kitajsko. Sodeč po poteku, metodah, ostrini in obsegu akcije, ki jo danes s te strani vodijo proti naši državi, se mora domnevati, da streme politična vodstva nekaterih izmed teh držav k določenim političnim ciljem, k nadaljnjemu poslabšanju odnošajev z Jugoslavijo.

V takih primerih, ko kretno stvari v določeno smer, se navadno nadalje razvijajo po lastni logiki. Kar pa zadeva nas, še vedno ne menimo, da se tak neugoden potek ne bi mogel ustaviti, oziroma popraviti. Kolikor bodo vsi zainteresirani čimprej spoznali njegove negativne posledice, tem lažje se bo obvladalo, tisto negativno, kar se je že pripetilo.

Potek dogodkov, ki so pripeljali do sedanjega stanja odnošajev, vam je znan in ga ne bom navajal. Kadar se pojavljajo dogodki in ravnanje nekaterih izmed teh vlad proti Jugoslaviji, se jasno vidi, da gre za organiziran pritisk proti naši državi in vsej naši politiki zaradi vsebine in narave naše samostojne politike. Gre torej za poizkus, da se v glavnem brez izbiranja sredstev prisili naša država, da bi opustila svojo neodvisno politiko in položaj izven blokov. Ponoviti moram tukaj, da je jugoslovanska vlada trdno odločena nadaljevati s svojo dosedanjo politiko, ker je trdnost naša država, da je v interesu naših narodov, v interesu miru in njegove okrepitve, v interesu progresivnih sil in progresivnega gibanja na svetu.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Naša politika ostane ista v interesu naših narodov in miru

Na zasedanju zvezne ljudske skupščine je državni sekretar za zunanje zadeve odgovoril na dve vprašanji o naši zunanji politiki

Beograd, 26. jun. (Tanjug). Okrog 13. ure se je pod predsedstvom Petra Stambolića začela skupna seja zveznega sveta in sveta proizvajalcev zvezne ljudske skupščine. Ko je bil prebran zapisnik s prejšnje seje, je predsednik Stambolić obvestil skupščino, da je član zveznega sveta Milija Radovanović, ljudski poslanec za volilni okraj Lebane, zastavil po predsedniku zveznemu izvršnemu svetu vprašanje s prošnjo, da bi mu predstavnik zveznega izvršnega sveta ustno odgovoril na skupni seji. To vprašanje se glasi: »Kako zvezni izvršni svet ocenjuje sedanje stanje odnošajev med Jugoslavijo in državami vzhodnega tabora?«

Nato je predsednik Stambolić obvestil skupščino, da je ljudski poslanec za mariborski okraj Vlado Majhen poslal pismeno vprašanje zveznemu izvršnemu svetu o tem, kakšne so sedanje možnosti za rešitev glavnih mednarodnih problemov in kam bodo usmerjeni glavni napori zveznega izvršnega sveta v prihodnjem obdobju. Predstavnik zveznega izvršnega sveta Koča Popović je odgovoril na obe zastavljeni vprašanji takole:

Ugotoviti moramo, da je smer k obračunavanju s tako politiko, ne glede na razne argumente ideološkega in drugega značaja, s katerimi jo skušajo opravičevati, izraz politične ali politično-taktične koncepcije, ki temelji na izključnosti in je nujno povezana - milo rečeno - vsaj z dvomi o možnosti okrepitve miru z miroljubnimi sredstvi. Z drugimi besedami, ta smer nujno vsebuje elemente politike zanašanja na silo, usmerjanja k taki politiki v reševanju mednarodnih problemov.

Pri naši vladi ne gre, kakor trdijo ponekod v teh državah, za izbiro med politiko bratstva in politiko dobrih sosednih odnošajev. Pri nas gre za pravico do samostojne politike in do medsebojnih odnošajev, ki temeljijo na popolni enakopravnosti. Očitno je, da je samo na tej podlagi mogoče spraviti odnošaje med državami v stanje, ki bo kakovostno več, kakor so dobri sosedni odnošaji.

Bili smo in ostajamo aktivni zagovorniki politike miroljubne koeksistence, namreč, trajnega sodelovanja med vsemi državami in narodi, ne glede na razlike v političnih in družbenih sistemih. Zato smo podpirali, podpiramo in bomo podpirali vse akcije, od koderkoli bi prišle, ki prispevajo k okrepitvi miru, ter vsako sporazumevanje, ki ni v škodo suverenih pravic narodov.

V luči take naše politike moram odkrito izjaviti, da obžalujemo, ker je prišlo do neugodnega razvoja naših odnošajev z nekaterimi izmed vzhodnoevropskih držav. Tega razvoja nismo zakrivali, niti želeli in bomo, kar se nas tiče, zastavili tudi v bodoče vse napore, da se ne bodo na dalje poslabšali, oziroma, da bi se začeli ponovno zboljševati. Nismo še izgubili upanja, da bo enako naziranje

prevladalo tudi na drugi strani. Da bi bilo to v skupnem interesu in sploh v interesu miru, ne more biti nobenega dvoma.

ODGOVOR NA DRUGO VPRAŠANJE

V dosedanjih pripravah za konferenco na najvišji stopnji so bili ne glede na mnoge težave, ki so izraz in posledica prej ustvarjenih mednarodnih odnošajev in medsebojnega nezaupanja, doseženi določeni pozitivni rezultati. To potrjuje po našem mnenju, da bi bilo z nadaljnjim

konstruktivnim prizadevanjem mogoče napraviti prvi korak k trajnejšemu popuščanju mednarodne napetosti. Z druge strani moramo ugotoviti, da so se v zadnjem času pojavili tudi novi negativni elementi, ki povzročajo upravičeno zaskrbljenost glede neposrednega bodočega razvoja in kažejo na možnost novih zaostritev. Tu mislim predvsem pojave, ki kažejo težnjo poudarjanja elementov politike sile. Za potrdilo tega je dovolj navesti dogodke v Indoneziji, Libanonu, Alžiru, na Cipru, nedavno obsodbo na Madžarskem, pritisk proti Jugoslaviji. Vzpremo s tem se nadaljuje ogorčeno nevarno taktikovanje v oboroževanju, instalirajo nove baze za raketo oborožitev, še vedno niso vse države opustile nuklearne in termonuklearne poskuse, sploh se zaostrojuje blokovska razdvojenost. Takšni pojavi seveda samo otežujejo priprave za konferenco na najvišji stopnji in zopet se daje v teh pripravah večji pomen propagandnim momentom.

Takšen položaj narekuje potrebo po še odločnejšem podarku, da ima lahko zelo hude posledice vsako nadaljnje čepranje samo krajnjemu poslabšanju mednarodnega položaja, ker še ni ničesar učinkovitega storjenega za razorožitev in sporazumevanje. Potrebna so torej nova in odločnejša prizadevanja, da bi se tak nekaikrat imele v preteklosti, pogosto neopazno, kar govori samo njim v prid. V sedanjem položaju bi bila njihova ustrežna udeležba še bolj koristna in je treba zato pričakovati, da bodo to povsod videli. Drugi činitelj, ki se mu ne bo moglo trajno izogibati pri reševanju mednarodnih problemov, posebno pa problema razorožitve, je Organizacija Združenih narodov.

V okviru takšne potrebe bo naša vlada povečala svojo prizadevanost in aktivnost za popuščanje mednarodne napetosti. Današnje stanje mednarodnih odnošajev še bolj poudarja upravičenost politike aktivne koeksistence, katere glavna vsebina je borba za najširše mednarodno sodelovanje, za ohranitev in okrepitev miru, za ohranitev in okrepitev nacionalne neodvisnosti vseh držav, za enakopravnost vseh držav, majhnih in velikih, za nevmesavanje v notranje zadeve drugih, kar je vse med seboj tesno povezano.

Politika aktivne koeksistence, s katero je prežeta naša celotna dejavnost na mednarodnem področju, se v današnjem položaju še bolj izrazito vsiljuje kot objektivna nujnost in edina stvarna podlaga, ki more zagotoviti trajen mir. Zato tudi iskreno izvajamo takšno politiko in nimamo razloga, da bi tako ne delali tudi v prihodnje. Težave in ovire, na katere zadeva vsak dan, ne dokazujejo njene ne-realnosti, temveč stopnjo odpora, ki ga je treba premagovati, in veličino prizadevanj, ki so potrebna.

Prav zato se Jugoslavija odločeno zavzema, da bi se nadaljevala pogajanja in da bi se sploh maksimalno okrepila prizadevanja za širše sporazumevanje na svetu.

Na vprašanje predsednika Stambolića sta ljudska poslanka Milija Radovanović in Vlado Majhen izjavila, da sta zadovoljna z odgovorom državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića.

Gospodarstvo v prvih štirih mesecih

Dr. Andrija Štampar

Poročilo izvršnega sveta zvezni ljudski skupščini

Na dnevnem redu skupne seje obseh zborov zvezne ljudske skupščine je bilo tudi poročilo

PROIZVODNJA IN ZAPOSLENOST

Povečanje industrijske proizvodnje, ki je bilo znatno za vse lansko leto, se je nadaljevalo tudi v prvi polovici leta. Skupen obseg industrijske proizvodnje v zadnjih štirih letih se je povečal za 14% v primerjavi z isto dobo lani in za 38% v primerjavi z istim časom leta 1956. Povečanje proizvodnje v prvih štirih mesecih je nad povprečnim povečanjem, predvsem zaradi tega, kar je tašen njen razvoj v tej dobi treba oceniti kot zadovoljiv.

Ceprav je skupna industrijska proizvodnja nad planirano stopnjo, je treba omeniti zaostajanje nekaterih panog, predvsem industrije premoga, gradbenega materiala, enega dela kemične industrije in proizvodnje nekovic.

Skupne zaloge v industriji od konca januarja stalno naraščajo in so dosegle stopnjo, ki je za 8% večja kakor ob koncu lanskega leta. V okviru skupnih zalog so se najbolj povečale zaloge končnih izdelkov, in sicer za 14%, medtem ko so zaloge osnovnih surovin v glavnem ostale na stopnji iz konca lanskega leta.

Za oceno oskrbovanja trga je pomembno poudariti, da so zaloge neživilskih industrijskih proizvodov za 34% večje kakor ob koncu lanskega leta, oziroma za 10% kakor v aprilu lanskega leta. Znatno se je zboljšalo stanje zalog kovinskih izdelkov in električnih proizvodov, nadalje pohištva, obutve, usnjene galanterije in tekstilnih izdelkov.

Ob začetku leta se je zaposlenost pomembno povečala pod vplivom nadaljnjega naraščanja gospodarske delavnosti. Skupno število zaposlenih je bilo podatkih o gibanju aktivnih zavarovalcev v prvih štirih mesecih letos za okoli 190.000 ali za 8% večje kakor v istem času lani. Od tega se je zaposlenost v gospodarstvu povečala za okoli 162.000 ali 8% in je stopnja povečanja večja, kakor je bil to primer v začetku lanskega leta, ko je bila stopnja absolutno povečanje pa okoli 124.000 novih delavcev in uslužbencev. Tako visoko povečanje zaposlenosti predstavlja poseben moment v gospodarske položaju letos in zahteva podrobnejšo proučitev vzrokov tega: javna glede na vpliv visokega naraščanja zaposlovanja, na skupno raven potrošnje prebivalstva in posledice, ki se lahko pojavijo v gibanju realnih plač delavcev.

V začetku leta se je tudi dalje povečala zaposlenost v gospodarstvu, ki v nekaj zadnjih letih naglo narašča. V letih in 1955 se je število zaposlenih povečalo glede na stanje v letu 1953 za okoli 32.000 ljudi, a v letih 1956 in 1957 se je povečalo število zaposlenih glede na leto 1953 za okoli 53.000 ljudi.

Povečanje zaposlenosti v gospodarstvu je v glavnem posledica pojavnosti, zlasti ako ga spremljajo dohodki, ki nastajajo v medsebojnih odnosih prebivalstva.

DOHODKI PREBIVALSTVA

(V tabeli niso vračunani dohodki prebivalstva, ki prihajajo iz inozemstva, kakor tudi ne dohodki, ki nastajajo v medsebojnih odnosih prebivalstva.)

	jan.—maj 1956	jan.—maj 1957	1958	1956	1957	1958
plačni sklad	123.1	149.8	179.3	122	120	116
socialni prejemki	45.0	50.2	55.4	112	110	123
dohodki od prodaje						
dohodki kmet. pridel.	40.8	54.3	66.4	133	122	163
drugi dohodki	25.8	26.3	40.8	141	112	137
skupni dohodki	234.7	290.6	341.9	124	118	146
potroš. krediti	-1.4	+10.2	-8.1	129	111	143
Skupaj	233.3	300.8	333.8	129	111	143

Kakor je razvidno iz tabele, se je plačni sklad letos povečal glede na isto dobo lani za 20 odstotkov, medtem ko je bil v primerjavi z letom 1956 za 46 odstotkov večji.

Dohodki vseh od prodaje kmetijskih pridelkov so se v prvih 5 mesecih letos povečali za 22 odstotkov. Normalno je, da so naraščali v začetku leta, ker so bili prenešeni znatni tržni presežki lanskega leta, neugodna pa je okoliščina, da se povečujejo ne samo iz realizacije večjih tržnih presežkov, temveč iz naraščanja cen kmetijskih pridelkov, ki so ostale lani in kar se je nadaljevalo tudi letos.

Positivno za ureditev kupne moči vasi je povečanje vplačane davka od kmetijskih pridelkov, ki se je v prvih mesecih letos povečalo glede na isto dobo lani za okoli 30 odstotkov. Skupni izdatki prebivalstva za blago, gostinstvo in usluge so bili v prvih 5 mesecih letos za 9 odstotkov večji kakor v istem času lani in za 39 odstotkov večji kakor leta 1956.

Naraščanje blagovnih izdatkov prebivalstva je bilo ublaženo v glavnem z ukrepi, ki postružujejo pogoje za dobivanje potrošniških kreditov. Kljub povečanju življenjskih stroškov za okoli 9 odstotkov

izvršnega sveta o gibanju gospodarstva v prvih štirih mesecih leta 1958:

lja ustrezno povečanje delovne storilnosti. Naglo naraščanje zaposlenosti v negospodarskih delavnostih pa je neupravičeno in vpliva neugodno na gospodarski razvoj ter na gibanje realnih dohodkov delavcev in uslužbencev.

Ako se upoštevajo izpremembe, ki nastajajo v pospeševanju kmetijstva in stalnim povečevanju industrijske proizvodnje, se lahko reče, da se delovna storilnost v narodno-gospodarskih razmerjih ugodno razvija. Ta težnja se je zlasti kazala v lanskem letu in se je nadaljevala tudi v prvih mesecih letos. Medtem pa, ko se je v industriji lani povečala delovna storilnost za 9% in je bila večja pomena za povečanje proizvodnje kakor samo povečanje zaposlenosti, temelji letos povečana proizvodnja po večini na povečanju zaposlenosti, kajti delovna storilnost je narasla za razliko od lanskega leta samo za 4%.

ZUNANJA TRGOVINA

Rezultati v zunanji trgovini v prvih petih mesecih kažejo, da se postavljeni cilji v glavnem uresničujejo. Izvoz se je v teh mesecih povečal za 17%, medtem ko se je uvoz povečal samo za 7%.

Vrednost skupnega izvoza v času januar-maj je 50.5 milijarde dinarjev, medtem ko je bila v istih mesecih lani 43.2 milijarde. Ti podatki predstavljajo izvoz po tekočih cenah. Ako pa se izvoz presoja po količinah, oziroma ako se primerja fizični volumen izvoza, je povečanje izvoza še večje, ker so medtem padle cene na inozemskem trgu.

Ker izvoz industrijskih izdelkov znatno zaostaja za programom in ker so težave v prodaji nekaterih izvoznih proizvodov, bodo potrebna izredna prizadevanja, da bi uresničili izvozni program.

Vrednost uvoženega blaga v prvih 5 mesecih je bila 86.3 milijarde dinarjev, v istem času lani pa 80.8 milijarde, kar pomeni, da se je uvoz povečal za 7%. Čeprav je volumen uvoza večji, je bila njegova mesečna dinamika mnogo bolj enakomerna kakor v istem času lani.

POTROŠNJA IN TRG

Kakor lani, je bila tudi v prvih 5 mesecih letos visoka stopnja vseh vrst potrošnje. Naraščanje notranje potrošnje je nekoliko blažje kakor prejšnje leto, zlasti po ukrepih za reguliranje potrošnje v začetku leta.

Tudi prvih 5 mesecev letos kaže, da so dohodki prebivalstva še nadalje visoki stopnji, ki je za 18% na lanskem in je za 46% večja kakor v istem času leta 1956. Tako naraščanje dohodka je posledica povečane zaposlenosti, nominalnega povečanja osebnih dohodkov, prenosa tržnih presežkov kmetijskih pridelkov iz lanskega leta in povečanja cen kmetijskih pridelkov.

so realne plače delavcev in uslužbencev na višji stopnji kakor lani. Povečanje realnih plač delavcev in uslužbencev, zaposlenih v gospodarstvu, znaša okoli 8 odstotke, medtem ko so realne plače zaposlenih izven gospodarstva na neznatno nižji stopnji kakor lani, in sicer zaradi tega, ker se niso v celoti izplačale plače za pretekli meseci po novem zakonu o javnih uslužbencih. V celoti realna potrošnja prebivalstva narašča, ne glede na omejenost povečanja življenjskih stroškov in kmetijskih cen, ker so dohodki prebivalstva naraščali hitreje kakor življenjski stroški.

Povečala se je potrošnja novozaposlenih delavcev in uslužbencev, kmetijskih proizvajalcev in vasi sploh, medtem ko je glede na družbeni plan za leto standard delavcev in uslužbencev nezadostno naraščal.

Vzroki počasnega naraščanja standarda delavcev in uslužbencev so predvsem v nezadostnem povečanju delovne storilnosti in v povečanju življenjskih stroškov, ki ga je povzročilo predvsem povečanje cen kmetijskih pridelkov. Čeprav se nadaljuje visoko

gospodarske aktivnosti in povečanje proizvodnje, realna potrošnja delavcev in uslužbencev ne spremlja v ustreznem sorazmerju takega tempa proizvodnje, ki narašča pretežno z razširjanjem zaposlenosti, manj pa zaradi povečane delovne storilnosti. Glede na to je bil lani ugodnejši položaj, zaradi česar je tudi potrošnja vsega prebivalstva, zlasti pa delavcev in uslužbencev, hitreje naraščala.

Zato je bistvenega pomena za povečanje realnih plač delavcev in uslužbencev, da se zagotovi hitrejšo povečanje delovne storilnosti in rešijo predvsem problemi oskrbovanja mest ter izvedejo ukrepi za omejevanje nadaljnjega naraščanja cen.

INVESTICIJE IN PRORAČUNSKA POTROŠNJA

Po pomembnem povečanju investicij v letu 1957 za 29 odstotkov naraščajo investicijske naložbe tudi letos, čeprav počasneje. Medtem ko je družbeni plan določal, da se bodo investicije v celoti povečale za okoli 7 odstotkov v petletni dobi, so se v petmesečni dobi leto povečale za 14 odstotkov. Pri tem je treba upoštevati, da je tudi gospodarska aktivnost na nekoliko večji stopnji, kakor je bila planirana, in da je v letošnjih investicijah pomemben delež opreme iz inozemskih sredstev.

V prvih 4 mesecih letos se je nadaljevala težnja po povečanju proračunskih izdatkov. V začetku leta (brez narodne obrambe in brez izdatkov za pospeševanje

nje gospodarskih področij) smo imeli počasnejšo dinamiko kakor leta 1957, ko so bili znatno nad planirano stopnjo. To je bilo zaradi tega, ker so bila v tej dobi izplačila investicijskih manjša kakor v istem času lani. Osebnih in materialnih proračunskih izdatki so še nadalje na višji stopnji kakor izvršeni izdatki lani. Izdatki zveznega proračuna so se povečali za okoli 5 odstotkov, izdatki za narodno obrambo pa samo za znesek povečanih plač.

Proračunski izdatki ljudskih republik in odborov so v primerjavi z istim časom lani večji za 4,4 milijarde din ali za 9 odstotkov. V okviru tega so se osebni izdatki povečali za 5,4 milijarde ali 25 odstotkov.

Proračunski izdatki ljudskih republik in odborov so v primerjavi z istim časom lani večji za 4,4 milijarde din ali za 9 odstotkov. V okviru tega so se osebni izdatki povečali za 5,4 milijarde ali 25 odstotkov.

Proračunski izdatki ljudskih republik in odborov so v primerjavi z istim časom lani večji za 4,4 milijarde din ali za 9 odstotkov. V okviru tega so se osebni izdatki povečali za 5,4 milijarde ali 25 odstotkov.

ZA NADALJNJE POVEČANJE PROIZVODNJE IN VARČEVANJE

Vsi naši ukrepi in delavnosti naj se gibljejo v dveh glavnih smereh: k nadaljnjemu povečanju proizvodnje in varčevanju.

Kljub pomembnim uspehom v razvoju našega visokega šolstva pa dosedajni rezultati v usposabljanju univerzitetno izobraženih kadrov, posebno pa inženirskih kadrov na tehniških, kmetijskih in gozdarskih fakultetah, niso v skladu s povečanimi zahtevami in potrebami gospodarstva.

Nedvomno je, da se dolgo trajanje študija na naših fakultetah, zlasti na tehniških, kmetijskih in gozdarskih, pojavlja kot posledica mnogih objektivnih in subjektivnih čimbeljev, med katerimi so zlasti preobsežnost učnih načrtov in programov, vrsta slabosti v organizaciji in izvajanju poukov, nezadostna prizadevanost študentov in režim študija, ki ne zagotavlja dovolj odgovornosti študentov do pravočasnega opravljanja izpitov in končanja študija, pomanjkanje šolskega, zlasti eksperimentalno-laboratorijskega prostora, učnih knjig in učnih sredstev, nezadostno število učnega osebja, zlasti za uvodni del študija, pomanjkanje zadostnega osebnega stika med predavatelji in študenti in drugo.

Vprašanje trajanja študija na naših fakultetah je v neposredni zvezi z likom strokovnjaka. Kljub temu je glede na potrebe našega gospodarstva in družbe današnji stopnji razvoja izobilno izvajanje najbolje. Ne more imeti in ni potrebno, da bi imela vsaka fakulteta v državi vse oblike dela in pouka za specializacijo, izpopolnjevanje in pripravljavanje doktorata. Z uvajanjem tega oblike se bo še bolj dvignila raven pouka in znanstvenega dela na fakultetah. Pouk na fakultetah je treba skrajšati in dvigniti njegovo stopnjo z ustanavljanjem določenih specialnosti in znanstvenega naraščanja. Priporočilo, ki se predlaga temu zboru, vztraja na skrajšanju rednega pouka in dejanskega študija na 4 leta, a izjemno na nekaterih fakultetah na 5 let. Bržkone bo za sedaj ostalo, da

materialni izdatki za 2,6 milijarde ali 17 odstotkov, dotacije ustanovam in družbenim organizacijam za 400 milijonov dinarjev ali 10 odstotkov. Izplačila za investicije gobila letos za 4 milijarde dinarjev manjša kakor izplačila v istem času lani.

V zadnjih mesecih lanskega in v mesecu januarju letošnjega leta je bilo povpraševanje na trgu na relativno visoki stopnji pod stalnim pritiskom povečanja dohodkov prebivalstva, pomembnega obsega razpoložljivih sredstev za investicije in proračunskih dohodkov. Tako gibanje na trgu je negativno vplivalo na stanje zalog zlasti neživilskih industrijskih izdelkov, ki so ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta celo nekoliko nazadovale glede na stanje ob koncu leta 1956.

Od januarja, zlasti pa v marcu in aprilu letos, se je kazala težnja po mirnejšem razvoju trga. Tu se predvsem kaže mirnejši razvoj cen in povečanje zalog končnih izdelkov, in sicer v industriji za 14 odstotkov, v trgovini pa za 11 odstotkov v primerjavi z decembrom lanskega leta.

preprečilo vsako zaposlovanje izven sistemiziranih delovnih mest. Pri tem je treba proučiti tudi neobhodnost nekaterih ustanov, oziroma možnost združevanja nekaterih zaradi prihrankov števila uslužbencev.

Z izpolnjevanjem omejenih dveh glavnih nalog v prihodnjih mesecih, s povečanjem proizvodnje in delovne storilnosti, kakor tudi z dvigavanjem realnih osebnih dohodkov delavcev in uslužbencev, je tesno povezano izvajanje novega zakona o razdeljevanju dohodkov gospodarskih organizacij.

Sedaj imajo že vse gospodarske organizacije izgotovljene zaključne račune in bilance za leto 1957. Te dni bo izvršen obračun za prvo polletje letos, pa bo na tej podlagi mogoča temeljita analiza gospodarske politike in dela podjetij. V zvezi s izvršnim svetom proučujemo možnost za odstranitev toge omejitve višine akontacije osebnih dohodkov, ki ovira pravilno nagrajevanje v nekaterih organizacijah. Toda to še bolj povečuje potrebo po družbenem vplivu in vplivu, da bi se čim poslednje upravljalna načela, po katerih se osebni dohodki povečujejo v sorazmerju s povečanjem delovne storilnosti.

Negativen pojav je tudi veliko povečanje števila zaposlenih izven gospodarstva: v administraciji, bankah, zbornicah, združenjih, vseh vrstah in podobnega. Negativen pojav je tudi veliko povečanje števila zaposlenih izven gospodarstva: v administraciji, bankah, zbornicah, združenjih, vseh vrstah in podobnega.

KRSTE CRVENKOVSKI:

Pospešiti študij na univerzah

Krsta Crvenkovski je v začetku poudaril, da je bil sprejemno splošnega zakona o univerzah leta 1954 napravljen pomemben korak v postavljanju osnovne za ureditev razmer na naših univerzah.

Kljub pomembnim uspehom v razvoju našega visokega šolstva pa dosedajni rezultati v usposabljanju univerzitetno izobraženih kadrov, posebno pa inženirskih kadrov na tehniških, kmetijskih in gozdarskih fakultetah, niso v skladu s povečanimi zahtevami in potrebami gospodarstva.

Nedvomno je, da se dolgo trajanje študija na naših fakultetah, zlasti na tehniških, kmetijskih in gozdarskih, pojavlja kot posledica mnogih objektivnih in subjektivnih čimbeljev, med katerimi so zlasti preobsežnost učnih načrtov in programov, vrsta slabosti v organizaciji in izvajanju poukov, nezadostna prizadevanost študentov in režim študija, ki ne zagotavlja dovolj odgovornosti študentov do pravočasnega opravljanja izpitov in končanja študija, pomanjkanje šolskega, zlasti eksperimentalno-laboratorijskega prostora, učnih knjig in učnih sredstev, nezadostno število učnega osebja, zlasti za uvodni del študija, pomanjkanje zadostnega osebnega stika med predavatelji in študenti in drugo.

Vprašanje trajanja študija na naših fakultetah je v neposredni zvezi z likom strokovnjaka. Kljub temu je glede na potrebe našega gospodarstva in družbe današnji stopnji razvoja izobilno izvajanje najbolje. Ne more imeti in ni potrebno, da bi imela vsaka fakulteta v državi vse oblike dela in pouka za specializacijo, izpopolnjevanje in pripravljavanje doktorata. Z uvajanjem tega oblike se bo še bolj dvignila raven pouka in znanstvenega dela na fakultetah. Pouk na fakultetah je treba skrajšati in dvigniti njegovo stopnjo z ustanavljanjem določenih specialnosti in znanstvenega naraščanja. Priporočilo, ki se predlaga temu zboru, vztraja na skrajšanju rednega pouka in dejanskega študija na 4 leta, a izjemno na nekaterih fakultetah na 5 let. Bržkone bo za sedaj ostalo, da

bo pouk medicinske trajal 5 let. Posebno poudarjanje, da traja pouk na tehniških, kmetijskih in gozdarskih fakultetah 4 leta. Ne sme povzročiti vznemirjenja. To ne pomeni, da lahko na drugih fakultetah traja pouk tudi dlje. Te fakultete so poudarjale zaradi njihovega posebnega pomena za gospodarstvo v sedanjem trenutku. Na nekaterih univerzah (n. pr. v Ljubljani) so že ukrenili potrebno v tem smislu in ni nobenih resnih razlogov, da bi se to ne moglo naglo storiti tudi na drugih univerzah. V tej smeri lahko dajejo resno pomoč nadalje skupne komisije univerzitetnih in fakultetnih svetov ter izvršnih svetov v posameznih univerzitetnih središčih. Ob tej priložnosti je nujno še

PROBLEMI SPECIALIZACIJE

Drugo vprašanje, ki se pojavlja v zvezi s tem, je ustvaritev možnosti, da bi na fakultetah dajali več vrst diplom in ne samo eno, kakršna je bila praksa v naši državi doslej. To kaže na potrebo, da se začne izdelovati načrti za organiziranje diferenciranih študijev. V zvezi s tem se pojavljajo tudi problemi specializacije, namreč pripravljavanje visokoizobraženih strokovnjakov posameznih specialnosti, kakor tudi problemi izpopolnjevanja, pripravljavanje doktorata in podobno. Vse to je treba organizirati glede na dane možnosti tudi na tistih fakultetah, kjer so okoliščine za njihovo izvajanje najboljše. Ne more imeti in ni potrebno, da bi imela vsaka fakulteta v državi vse oblike dela in pouka za specializacijo, izpopolnjevanje in pripravljavanje doktorata. Z uvajanjem tega oblike se bo še bolj dvignila raven pouka in znanstvenega dela na fakultetah. Pouk na fakultetah je treba skrajšati in dvigniti njegovo stopnjo z ustanavljanjem določenih specialnosti in znanstvenega naraščanja.

Priporočilo, ki se predlaga temu zboru, vztraja na skrajšanju rednega pouka in dejanskega študija na 4 leta, a izjemno na nekaterih fakultetah na 5 let. Bržkone bo za sedaj ostalo, da

materialni izdatki za 2,6 milijarde ali 17 odstotkov, dotacije ustanovam in družbenim organizacijam za 400 milijonov dinarjev ali 10 odstotkov. Izplačila za investicije gobila letos za 4 milijarde dinarjev manjša kakor izplačila v istem času lani.

V zadnjih mesecih lanskega in v mesecu januarju letošnjega leta je bilo povpraševanje na trgu na relativno visoki stopnji pod stalnim pritiskom povečanja dohodkov prebivalstva, pomembnega obsega razpoložljivih sredstev za investicije in proračunskih dohodkov. Tako gibanje na trgu je negativno vplivalo na stanje zalog zlasti neživilskih industrijskih izdelkov, ki so ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta celo nekoliko nazadovale glede na stanje ob koncu leta 1956.

Od januarja, zlasti pa v marcu in aprilu letos, se je kazala težnja po mirnejšem razvoju trga. Tu se predvsem kaže mirnejši razvoj cen in povečanje zalog končnih izdelkov, in sicer v industriji za 14 odstotkov, v trgovini pa za 11 odstotkov v primerjavi z decembrom lanskega leta.

preprečilo vsako zaposlovanje izven sistemiziranih delovnih mest. Pri tem je treba proučiti tudi neobhodnost nekaterih ustanov, oziroma možnost združevanja nekaterih zaradi prihrankov števila uslužbencev.

Z izpolnjevanjem omejenih dveh glavnih nalog v prihodnjih mesecih, s povečanjem proizvodnje in delovne storilnosti, kakor tudi z dvigavanjem realnih osebnih dohodkov delavcev in uslužbencev, je tesno povezano izvajanje novega zakona o razdeljevanju dohodkov gospodarskih organizacij.

Sedaj imajo že vse gospodarske organizacije izgotovljene zaključne račune in bilance za leto 1957. Te dni bo izvršen obračun za prvo polletje letos, pa bo na tej podlagi mogoča temeljita analiza gospodarske politike in dela podjetij. V zvezi s izvršnim svetom proučujemo možnost za odstranitev toge omejitve višine akontacije osebnih dohodkov, ki ovira pravilno nagrajevanje v nekaterih organizacijah. Toda to še bolj povečuje potrebo po družbenem vplivu in vplivu, da bi se čim poslednje upravljalna načela, po katerih se osebni dohodki povečujejo v sorazmerju s povečanjem delovne storilnosti.

Negativen pojav je tudi veliko povečanje števila zaposlenih izven gospodarstva: v administraciji, bankah, zbornicah, združenjih, vseh vrstah in podobnega. Negativen pojav je tudi veliko povečanje števila zaposlenih izven gospodarstva: v administraciji, bankah, zbornicah, združenjih, vseh vrstah in podobnega.

KRSTE CRVENKOVSKI:

Pospešiti študij na univerzah

Krsta Crvenkovski je v začetku poudaril, da je bil sprejemno splošnega zakona o univerzah leta 1954 napravljen pomemben korak v postavljanju osnovne za ureditev razmer na naših univerzah.

Kljub pomembnim uspehom v razvoju našega visokega šolstva pa dosedajni rezultati v usposabljanju univerzitetno izobraženih kadrov, posebno pa inženirskih kadrov na tehniških, kmetijskih in gozdarskih fakultetah, niso v skladu s povečanimi zahtevami in potrebami gospodarstva.

Nedvomno je, da se dolgo trajanje študija na naših fakultetah, zlasti na tehniških, kmetijskih in gozdarskih, pojavlja kot posledica mnogih objektivnih in subjektivnih čimbeljev, med katerimi so zlasti preobsežnost učnih načrtov in programov, vrsta slabosti v organizaciji in izvajanju poukov, nezadostna prizadevanost študentov in režim študija, ki ne zagotavlja dovolj odgovornosti študentov do pravočasnega opravljanja izpitov in končanja študija, pomanjkanje šolskega, zlasti eksperimentalno-laboratorijskega prostora, učnih knjig in učnih sredstev, nezadostno število učnega osebja, zlasti za uvodni del študija, pomanjkanje zadostnega osebnega stika med predavatelji in študenti in drugo.

Vprašanje trajanja študija na naših fakultetah je v neposredni zvezi z likom strokovnjaka. Kljub temu je glede na potrebe našega gospodarstva in družbe današnji stopnji razvoja izobilno izvajanje najbolje. Ne more imeti in ni potrebno, da bi imela vsaka fakulteta v državi vse oblike dela in pouka za specializacijo, izpopolnjevanje in pripravljavanje doktorata. Z uvajanjem tega oblike se bo še bolj dvignila raven pouka in znanstvenega dela na fakultetah. Pouk na fakultetah je treba skrajšati in dvigniti njegovo stopnjo z ustanavljanjem določenih specialnosti in znanstvenega naraščanja. Priporočilo, ki se predlaga temu zboru, vztraja na skrajšanju rednega pouka in dejanskega študija na 4 leta, a izjemno na nekaterih fakultetah na 5 let. Bržkone bo za sedaj ostalo, da

Zagreb, 26. junija. Preteklo noč je po 'olgi in hudi bolezni umrl predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu dr. Andrija Štampar. Pokojni dr. Štampar je bil prvi predsednik Jugoslovanske akademije po osvoboditvi in je na tem mestu ostal do svoje smrti.

Pokojni dr. Štampar je bil rojen 1. septembra leta 1888 v Drenovcu, blizu Broda na Savi. Srednjo šolo je končal leta 1906 v Vinkovcih, medicino pa je doštudiral na Dunaju leta 1911, kjer je bil istega leta promoviran za doktorja medicine.

V dobi od leta 1912 do '30 je pokojni dr. Štampar opravljal svoje dolžnosti kot sekundarni

njak Društva narodov dodeljen kitajski vladi, kjer je sodeloval s kitajskimi strokovnjaki pri organiziranju javne zdravstvene službe. Leta 1936 je odstopal v Sovjetsko zvezo, kjer se je seznanil z organizacijo zdravstvene službe, nato pa je do konca leta 1937 proučeval higienske zaloge in šole za ljudsko zdravje v evropskih državah.

O svojih bogatih izkušnjah, pridobljenih v dolgoletnem proučevanju javne zdravstvene službe, je pokojni dr. Štampar poročal v mnogih predavanjih v Veliki Britaniji, ZDA in drugih državah. V inozemstvu je ostal do leta 1939, ko se je po izbruhu vojne vrnil v domovino. Dr. Štampar je bil leta 1940 izvoljen za dekana medicinske fakultete v Zagrebu in je delal za reformo medicinskega pouka.

Po skupljanju Zagreba je bil meseca aprila leta 1941 aretiran in prepeljan v Graz, kjer je bil interniran do maja leta 1945, ko se je vrnil domov in prevzel ponovno dolžnost profesorja higijene in socialne medicine. Ob koncu leta 1945 je bil izvoljen za rektorja vseučilišča v Zagrebu.

Na konferenci Združenih narodov v Londonu leta 1946 je bil dr. Andrija Štampar kot član naše delegacije izvoljen za prvega podpredsednika ekonomsko-socialnega sveta Združenih narodov. Istega leta je sodeloval na zasedanjih ekonomsko-socialnega sveta v New Yorku in na mednarodni zdravstveni konferenci. Ob koncu julija leta '46 je bil izvoljen za predsednika komisije, ki bi morala po pooblastilu zdravstvene konferenčne delati po sprejetem statutu svetovne zdravstvene organizacije vse do njene končne reorganizacije. Na tretjem zasedanju ekonomsko-socialnega sveta OZN je dr. Štampar predsedoval sejam, na katerih so bile urejene mnoge važne zadeve.

Meseca marca leta 1947 je bil izvoljen za predsednika Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in je na tem mestu ostal do smrti.

Zagreb, 26. jun. (Tanjug) Pokojni predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dr. Andrija Štamparja bo v soboto, 28. junija v družinski grobnici na Mirogoju. Posmrtni ostanki dr. Andrije Štamparja bodo izpostavljeni jutri od 10. do 19. ure v avli Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in v soboto od 9. do 10. pa v mrtvašnici na Mirogoju.

Skupščina Zvezne prometne zbornice

Beograd, 26. junija. (Tanjug) v Beogradu se je sestala današnja skupščina Zvezne prometne zbornice, ki ji je prisostvovalo okoli 200 zastopnikov podjetij vseh prometnih panog, kakor tudi organizacij, ki se bavijo s to gospodarsko delavnostjo. Navzoča sta bila tudi član zveznega izvršnega sveta Ljubo Babić in predsednik sindikata prometnih delavcev Jugoslavije Rade Vučković. Predsednik Zvezne prometne zbornice Ljubisa Veselić je poročal o delu zbornice, kakor se je razvila razprava. Popolnoma je govoril pomočnik sekretarja za promet in zveze v zveznem izvrš

Ženevska negotovost

Odmevi na Zahodu na sovjetske pogoje v zvezi z ženevsko konferenco strokovnjakov — V splošnem so na Zahodu »presenečeni«

LONDON, 26. jun. (Tanjug - Reuter). Sinočno sovjetsko noto ZDA, v kateri je rečeno, da sklicanje konference strokovnjakov, ki naj bi določili sredstva za nadzorstvo nad morebitnim sporazumom o ustavitvi jedrskih poskusov, nima smisla, če se zahodne jedrske države pred tem ne zavežejo, da bodo v resnici ustavile te poskuse, ocenjujejo v Londonu kot prelomnico v stališču SZ in kot nadaljnje zaviranje priprav za sestanek na najvišji ravni. Značilno je namreč, da je prejšnji dan SZ oddala priprave za sklicanje konference v Ženevi.

Ta nepričakovana odločitev Moskve je vsebovana v spomenici, ki jo je zunanji minister SZ Andrej Gromiko izročil sinočno ameriški veleposlaniku Thompsonu. Toda britanska vlada sodi, da sinočna nota ni zadnja sovjetska beseda o tej zadevi in da je po tem tekem treba nadaljevati priprave in sklicati konferenco strokovnjakov v Ženevi. Britanija ima to konferenco »za zelo pomembno, in želi, da bi bila uspešna.« Zastopnik Foreign Office je izjavil, da upa, da bo prišlo do konference. O dopisovanju med SZ in ZDA pa je dejal, da ni bilo nikdar govora o kakih obveznostih, temveč samo o nadzorstvu nad poskusi.

ILO izključila Madžarsko

Ženeva, 26. jun. (Reuter). — Mednarodna organizacija dela ILO je izključila madžarsko delegacijo s konference, ki je zdaj v Ženevi. Do tega sklepa je prišlo po izvršitvi obsodbe nad Imre Nagyem in člani nekdanje madžarske vlade.

Madžarska delegacija je bila izključena s konference ob glasovanju o njenih poverilnicah. Proti Madžarski je glasovalo 142 delegatov, 48 delegatov je nastopilo proti izključitvi, medtem ko se je 29 delegatov vzdržalo. Takšen rezultat glasovanja ne pomeni, da je Madžarska delegacija izključena iz mednarodne organizacije dela, ampak, da sedanja madžarska delegacija ne more biti navzoča na tej konferenci v Ženevi.

»Dan lesa« v Trstu

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Trst, 26. jun. (Po telefonu). Danes je bila objavljena vest, da bo v prihodnjih dneh prišel jugoslovanski generalni konzul Ziga Vučković. Tržaški radio je v svojem poročilu poudaril, da je novi generalni konzul po rodu Tržčan in da je služboval najprej pri vladi LR Slovenije, nato pri zvezni vladi v Beogradu in v jugoslovanskem veleposlanstvu v ZDA. Njegov prihod se pričakuje še pred zaključkom vselejše, na katerem predstavlja Jugoslavija med 26 inozemskimi udeleženci poleg Avstrije najmočnejšo postavko.

To dejstvo je prišlo do izraza tudi na predvečeršnjem »Dnevno lesa«, ki ga je po ponedeljkovem »Jugoslovanskem dnevu« priredila uprava vselejše. Osrednja prireditelj dneva je bil sestanek, ki so se ga poleg jugoslovanskih, italijanskih in avstrijskih predstavnikov udeležili tudi številni tržaški trgovci z lesom. Jugoslovansko delegacijo so sestavljali: ing. Stevan Radić, generalni tajnik Zveze lesnoindustrijskih podjetij, ing. Branko Matić, pod-

predsednik zunanjetrgovinske zbornice in David Kabalin, tajnik italijansko-jugoslovanskega odbora za les. Na sestanku je ing. Kabalin izjavil, da Jugoslavija ne namerava zmanjšati izvoza lesa v Italijo, temveč da ga bo narobe še povečala. Povedal je dalje, da je Italija na prvem mestu v jugoslovanskem izvozu hrastovega in bukovkega lesa. Glede mehkega lesa, ki je kontingentiran, pa bo Jugoslavija predlagala italijanski vladi povečanje kontingenta na pri-

malnem napanjanju in nenehnem potiskanju naprej«, prevadena v jezik vsakdanje življenjske prakse, pomeni tudi maksimalno samoodrekanje, podprejanje vseh osebnih interesov interesom skupnosti, to je države, pomeni »trdo delati nekaj let, da bi srečno živeli na tisoče let«, pomeni delati tako, da bi bil »en dan enak dvajsetim letom«, delati »ne za ljudski denar, ampak za ljudstvo«, »ne zase, ampak za svoj kolektiv«, z drugimi besedami, žrtvovati se do skrajnih meja za Kitajsko, ki naj bi jutri postala ena izmed najmočnejših in najsilnejših držav na svetu.

Res je težko povezati na eno celoto vse, kar se v teh razveljavljenih načrtih postavlja kot naloga neposredne prakse in najbližnje prihodnosti, koliko zahtevajo od vse države in ljudstva prizadevanja za izpolnjevanje ogromnih načrtov. Morda je eden izmed najzgovornejših primerov za obseg in naglico sedanjega zagona nedavni sklep pristojnih organov, da bodo v prihodnjih 12 mesecih na Kitajskem zgradili 10.000 novih manjših železarn, ki naj bi vse skupaj proizvajale dodatnih 20 milijonov ton železa letno. Verjetno je, da bo med temi 10.000 novimi obrati tudi precejšnje število miniaturnih toplotnih, morda celo navadnih večjih kovačnic, toda če ta preusmeritev, da je treba v letu dni priti do novih 20 milijonov ton železa in da mora to predvsem priti iz krajevnih virov in z uporabo krajevnih investicijskih sredstev, dovolj zgovorno priča o smeri in naglici forsiranja sedanje izgradnje.

(Nadaljevanje jutri)

Francosko zunanje ministrstvo je sinoči sporočilo, da je sovjetska spomenica o bližnjih razgovorih strokovnjakov v Ženevi »nekaj, kar vzbuja izredno presenečenje«.

Reuter poroča, iz Washingtona, da je po mnenju časopisa »Washington Post« najnovejša sovjetska izjava glede konference znanstvenikov v Ženevi »pustila perspektive v globoki temi in zmedenem položaju«. Na koncu časopis le izraža upanje, da bodo le naši kakšno pot za doseg napredka te konference in pa konference o prepovedi jedrskih poskusov, ki bi ji lahko sledila.

Na sedežu OZN v Ženevi so sinoči sporočili, da ni bilo še nič uradno sklenjenega glede mednarodne konference strokovnjakov v Ženevi, ki bi se morala tukaj začeti čez šest dni. Zastopnik OZN je dejal, da je na primer še neznan, koliko članov bo imela taka delegacija. Pripomnil je, da s podatki o tej zadevi vsak dan menja.

Čolaković odpotoval v Bruselj

Beograd, 26. jun. (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković je odpotoval danes v letalom v Bruselj. Podpredsednik Čolaković bo v imenu jugoslovanske vlade otvoril nacionalne dneve Jugoslavije na svetovni razstavi v Bruslju.

Macmillan se je sestel s Footom

London, 26. jun. (Reuter). Britanski premier Macmillan je imel danes zasebne pogovore z guvernerjem Cipra Footom, ministrom za zunanje zadeve Lloydom in ministrom za kolonije Lennoxom Boyd. Ti pogovori so se začeli pred sestankom britanske vlade, na katerem so razpravljali o novem vladnem načrtu za Ciper. Ta načrt je bil predmet današnje razprave v zgor-njem domu.

Težavno sestavljanje vlade

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Rim, 26. junija. (Po telefonu) Včeraj dopoldne je predsednik republike Gronchi sprejel sekretarja demokratske stranke Fanfanija in mu poveril mandat za sestavo prve vlade tretje legislature. Določitev ni nikogar presenetila, saj je bilo že nekaj dni vsem docela jasno, da se bo šef države odločil za Fanfanija.

Na predvečer »splovitbe« novega kabineta se je položaj na levi in desni med krščanske demokracije nekoliko spremenil. Ko so se včeraj demokratski prvaki v Camellucci srečali s socialno demokratsko delegacijo s Saragatom na čelu, da bi se sporazumeli o razdelitvi resorjev, je prišlo do prvih težav. Saragat, ki je z gotovostjo ra-

čunal na zunanje ministrstvo in je v tem smislu baje prevzel tudi nekatere obveznosti na zasedanju Socialistične internacionale v Bruslju, je sinoči zvedel, da se bo v palači Chigi vseli predstavnik večinske stranke, verjetno sam predsednik vlade Fanfani. Zato, uradno pa zaradi notranje-partijskih razlogov, je odklonil osebno sodelovanje kot podpredsednik vlade, čeprav ne dokončno.

Saragat pa se je po svoji strani izrazil proti temu, da bi socialni demokrati prevzeli finance, češ da le-te povzročajo

preveč »stisnosti«. Za finance se je potegoval Pretti, ker so ključni položaj, s katerega se lahko vpliva na spremembo socialne strukture.

Ponesrečen poskus s satelitom

Cape Canaveral, 26. jun. (Reuter). Zgodaj davi so z oporišča v Cape Canaveralu na Floridi izstrelili raketo tipa »Vanguard«. Ta raketa je ponesla v vesolje umetni satelit, težak 10 kg, ki je opremljen s posebnimi instrumenti za zbiranje podatkov o sončnih žarkih.

Naknadno so sporočili, da se je izstrelitev rakete izjalovila. Sistem za vžig drugega dela rakete ni deloval pravilno, tako da je raketa padla na zemljo z višine 50 km. Zdaj raziskujejo razloge za ta neuspeh.

Znana ameriška družba »General Electric« je davila sporočila, da konstruirajo popolnoma nov tip rakete. Po njenem sporočilu bo ta tip rakete lahko ponesel v vesolje umetni satelit, ki bo težak do deset ton.

Seveda ta nesoglasja ne pomenijo resnejše ovire pri »tehničnem delu«, ki so v teku za komplicirano prve vladne liste po volitvah, kakor ne pomeni resnejše ovire pripravljenost Covellijevih monarhistov, da se bodo ob investituri in pozneje vzdržali glasovanja. Oba fakta pa že dajeta bodoči vladi določeno politično obeležje. Z levece bodoče vladne večine je namreč slišati zahteve: vladni program bodi tak, da bodo monarhisti morali glasovati proti!

Določeno spremembo v sedanjih praksi pomeni izjava predsednika Gronchija. Ko je sporočil, da je za sestavo vlade poveril Fanfanija, je namreč dejal: »Smatram, da ni samo pravica, marveč tudi dolžnost, da šef države izbere osebnost, ki bo sposobna v parlamentu zbrati okrog sebe solidno večino, potrebno za uresnitve vladnega programa.« Z drugimi besedami, predsednik republike je dolžan skrbeti, da bo »vlada res vladala«. Predsednikova izjava je nedvomno izraz številnih težav in italijanskem javnem mnenju, da bi dobila republika stabilno in operativno vlado, sposobno reševati probleme. Gaetano Baldazi je na primer pred nekaj dnevi v »Giornu« razpredal misli prav v tej smeri: »Kaj če bi bili malo »mami« domači med seboj? Morda bi lahko rešili »marsikateri problem, za katerega danes mislimo, da ga je moč rešiti samo z ustavno reformo«, pravi omenjeni uvodničar in postavlja za zgled Giolittija, De Gasperi, Poincaréja, »ki da so znali vsiliti svojemu vladnemu okolju disciplino«.

Zanimivo so tudi nekatere zunanje-politične misli v časopisih, ki bolj ali manj tolaščajo mnenja v večinski stranki. »Il Giornu« se na primer vprašuje, ali more odpolitik italijanskega ambasadorja iz Budimpešte služiti konstruktivnim naporom talijanske vlade za nadaljnje popuščanje napetosti, »Il Popolo« pa na vprašanje »Ali je bila Nagyova žrtve res nepotrebnost in nekoristna?« »Žrtve madžarskih patriotov niso bile zastojni. Moskvi so namreč pokazale, da se s silo ne more držati v pokorščini svobodoljubnega naroda, zahodne državni-ke pa so obogatile z novim spoznanjem in izkušnjo namreč, da položaja v vzhodnoevropskih deželah ne kaže ocenjevati statično in da narodi v teh deželah zavračajo politični despotizem, ne pa socialnih pridobitev, da torej v svojih prizadevanjih teže naprej, v prihodnost, ne pa nazaj, v preteklost«.

V okvir takih realističnih ocen sodi nedvomno tudi nedavna in že omenjena izjava italijanskega zunanjega ministrstva o pripravljenosti na pogljobljeno sodelovanje z Jugoslavijo ter neuradne ocene Naserjevega obiska Jugoslaviji v poluradnem »Il Popolo«, ki v tej zvezi pravi: »Vse dežele, ki so zainteresirane za usodo Sredozemlja in torej v prvi vrsti Italija, gledajo z upravičenim zaupanjem na sestanek kot na element, ki bi resnično utegnil prispevati k popuščanju napetosti«.

Vest, da Sovjetska zveza ne bo poslala v Ženevo svojih strokovnjakov, ki naj bi se pogajali z Američani o načinu kontrole nad prenehanjem atomskih eksplozij, je prispela v prestolnico na večer pred desetletnico začetka berlinske blokade. Listi so brez komentarjev priobličili le dopisniška poročila iz Washingtona in iz Moskve; slednja so bila na več mestih, kot je pojasnjeno v kurzivu, cenzurirana od sovjetske cenzure.

M. Suštar

Vošnjak obiskal Ulbrichta

Berlin, 26. jun. (Tanjug). — Jugoslovanski poslanik v DR Nemčiji Mitja Vošnjak je včeraj dopoldne obiskal podpredsednika vlade Vzhodne Nemčije in prvega sekretarja CK obojne socialistične partije Walterja Ulbrichta in se zadržal z njim v razgovoru.

Libanon pred OZN

Med zahodnimi delegacijami je slišati govornice o izrednem zasedanju Generalne skupščine

New York, 26. jun. (AP-Reuter). V obveščinskih krogih Združenih narodov se je zvedelo, da bo libanonski zunanji minister Charles Malik zahteval, da bi še pred koncem tega tedna sklicali sestanek Varnostnega sveta, na katerem bi proučili položaj v Libanonu. Pričakujejo, da bo Hammarskjöld po prihodu iz Libanona v New York predložil nujno poročilo Varnostnemu svetu z določenimi predlogi, kako urediti razmere v tej državi.

Zahodne države doslej niso hotele proučevati položaja v Libanonu, ker se Hammarskjöld še ni vrnil v New York. Zdaj pa kaže, da zagovarja Zahod nujno akcijo Združenih narodov, ki naj bi ustanovili policijske sile OZN. Te sile naj bi blokirale libanonske meje. Upoštevač to možnost, napovedujejo obveščeni krogi v OZN, da bi ugnitelo priti do posebnega zasedanja Generalne skupščine. Diplomati zahodnih držav izrecno govorijo, da bo sklicano posebno zasedanje Generalne skupščine, če bo sovjetska delegacija z uporabo veta onemogočila akcijo Varnostnega sveta.

Eden izmed devatih indijskih vojaških opozovalcev v

Libanonu major Rikaj Biha je bil danes laže ranjen, ko je v bližini sirske meje njegov jeep zadel na mino.

Podpredsednik sirske republike Akram Horani je danes izjavil, da bo »libanonsko ljudstvo izšlo kot zmagovalci iz sedanje bitke«. Horani ne verjame v možnost tuje intervencije, ker bi ta lahko potegnila svet v novo vojno.

Libanonska vlada je izgnala iz Bejruta šefa urada časopisne agencije za Srednji vzhod Sanada Abidira, ne da bi navedla razloge za ta korak.

Predsednik ZAR Naser je sprejel danes ameriškega veleposlanika v Kairu Raymonda Hara. Predmet njunega razgovora ni znan.

De Gaullovi sestanki

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Pariz, 26. jun. (Po telefonu). Bližnji obisk Macmillana in Dullesa v Parizu ter potovanje od 1. do 3. julija v Alžirijo sli de Gaulle na številne sestanke ministrskega sveta in ožjih delovnih skupin, ki se ukvarjajo s tremi osnovnimi vprašanji: z ustavno reformo, Alžirijo, gospodarskimi problemi.

Malrauxova tiskovna konferenca nam je prinesla zadnje potrdilo, da je sedanja skupščina likvidirana. Referendum je skoraj dokončno določen za 5. oktober, splošne volitve za 9. november, ne da bi bila volilna procedura spremenjena. Če se bodo poslanci 7. oktobra vendarle zbrali v Burbonski palači, bo to le zato, da bi se poslovlili od skupščine tega sklica.

Delovna skupina, ki razpravlja o ustavnih reformi, se še vedno ni zedinila o osnovnih črtah. Še vedno je nerešeno vprašanje volitev predsednika republike, njeni du-

hovni očetje še vedno omahujejo med širšim ali ožjim volilnim kolegijem: parlamentarci, generalni svetniki in predstavniki prekomorskih skupščin (torej kakih 30.000) ali pa naj bi se tem pridružil tudi delegati občinskih svetov (skupno okrog 100.000). Prav tako je tudi s pravicami predsednika vlade in oblik in delovnega področja posameznih skupščin. Dosedanji okvirni zakon za prekomorska ozemlja bo, kakor kaže, vendarle storil korak dalje. Skupščine bi bile voljene na direktnih volitvah in poslanci bi sami izvolili avtohtonega

Hitro ali počasi?

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PEKING, 26. jun. S kakšno naglico iti naprej pri izgradnji države, ali je upravičen skrajni napor in nenehno spodbujanje za napredek v velikih skokih, ali pa je zaradi gospodarske, kulturne, tehniške in drugačne velike zaostalosti Kitajske bolje iti po postopnejši poti in počasnije — to je vprašanje, ki ga danes hkrati s silovito gonjo proti »jugoslovanskemu revizionizmu« zastavljajo kot osrednji predmet splošne politične in propagandne dejavnosti na Kitajskem.

To vprašanje se dejansko ne zastavlja več kot izbira in uporaba ene ali druge možnosti — nepreklicni sklep o »generalni liniji« je bil že sprejet na zadnjem zasedanju VIII. kongresa KP Kitajske — omejeno vprašanje obdeluje samo še s stališča dokazovanja, da je »generalna linija«, ki jo je bil začrtal VIII. kongres, popolnoma pravilna in da so popolnoma neutemeljeni argumenti neimenovanih nasprotnikov, ki govorijo o preveliki napetosti in nevzdržnosti naglice.

To generalno linijo pri nadaljnji izgradnji Kitajske je razložil na VIII. kongresu prvi podpredsednik CK KP Kitajske Liu Sao Ci, ter jo je definiral v najbolj zgoščeni paroli. Kot »največje prizadevanje in nenehno spodbujanje naprej, da bi uresničili večje, boljše, hitrejša in ekonomičnejša rezultate«. V nekoliko širši in konkretniji verziji je ta linija formulirana kot naloga, da »v razmeroma kratkem času dosežejo vse kapitalistične države, da Kitajska postane »ena izmed najnaprednejših, najbogatejših in najmočnejših držav na svetu«. V še konkretni in podrobnejši obdelavi pomeni »generalna linija« nenehno in skoraj brezmejno povečevanje naglice industrializacije in drugega razvoja, tako da bi »v zelo kratkem času industrijski obrati zasijali v vsakem kotičku države kot zvezde na nebu«. Morda najkonkretnješe in s propagandnega stališča vsekakov najprivlačnejše tolmačenje te »generalne linije« vsebuje nalogo in cilj, da bi »kitajska industrija v 15 letih ali še prej prekosila britansko industrijo«, da bi v 10 letih »kitajsko kmetijstvo prekosilo kmetijstvo vseh kapitalističnih držav« in da bi v desetih letih tudi »kitajska znanost in tehnika dosegli najvišjo svetovno raven«.

Najvišji vodilni forum v državi, partijski kongres, je postavil torej pred državo in ljudstvo izredno veliko in težavno nalogo, da bi se najkasneje v 15 letih vsestransko oostala in revna Kitajska dvignila na raven najbolj razvitih držav na svetu. V načelu in v planerskih prividih označuje ta cilj perspektivo, kakršne Kitajska še nikoli v svoji zgodovini ni imela pred seboj. Pri praktičnem izvajanju, kar zadeva sprejeto »generalno linijo«, naglico in rok izvajanja, pa približevanje k izpolnitvi tega cilja pomeni napanjanje, kakršnega ne pomnijo ne samo v zgodovini Kitajske, ampak tudi ne v zgodovini držav nasploh, ki so se z naglo industrializacijo dvigale iz zaostalosti.

Tista zgoščena formulacija »generalne linije« o »maks-

Vsak dan prihajajo s Cipra kratka poročila o smrti kakega prebivalca Cipra ali britanskega vojaka, ki je tam v službi. Ton teh poročil je navadno suh in še zdalec ne more ustvariti tistega razpoloženja, strahu za življenje svojcev in lastno življenje, kot vlada na otoku. Na sliki vidimo skupino Grkov in Grkinj, ki spremljajo na zadnji poti enega svojih rojakov. Za dve ženski v črtni je smrt moža ali brata mnogo več kot samo suhoparno poročilo, objavljeno iz urada britanskega guvernerja na Cipru.

OB REVII IGRALSKIH SKUPIN

ISKRA ZA NOV PLAMEN

V petek zvečer je vzplamenelo v žari pred Rudarskim domom v Velenju in začela se je revija slovenskih amaterskih skupin. Uro potem se je prvič odgrnila zavesa v gledališki dvorani. Če rečem gledališki, odštevam druge namene, za katero jo uporabljajo, ko teče velenjska vsakdanjost. Takrat je tudi kino dvorana, avditorij za šolske nastope in še kaj. Zdaj je bila tri dni izpolnjena s tistim posebnim, voljnim mrakom, ki nas združuje v gledaliških, in vse, kar se je spreminjalo v njej, je ohranjalo isto vzdušje, poseben čar amaterskega gledališča. Ko ga skušam obarvati, ostajam brez prave palete. Skrit je v željah preprostih ljudi, da se po urah dela in težkih skrbi razdaja odru. Zleje pa vedno skrivajo obraz in tudi to je njihov privlačni čar.

Ko so v nedeljo zvečer ugasili žaro pred Rudarskim domom, je bila novica o prihodnjem svidenju v gostoljubnem in lepem Velenju, junija 1959, iskra za nov plamen.

SKOZI SITO IN RESETO

Revija je presegla pričakovanja prav toliko zaradi zanimivih predstav, kolikor zaradi kritičnih razgovorov o njih. Amaterji so osvojili načelo jasnih, odkritih besedi, rigoroznih, korenitih pomenkov o reviji in izmenjavali misli s poklicnimi gledališkimi delavci. Načelniki so svoje specifične probleme, sprejemali kritične pripombe ter svetovali. Nekaj je res: patina kulture, ki združuje bogata področja literature, glasbe, likovne umetnosti, široke izobrazbe za vsakdanjo in priznani gledališki rabo, je različno prekrila različen nivo. Razori pa so bili enaki: dokazovali so izreden posluh, potrpežljivo in vztrajno pot navzgor.

ZAKAJ JE BIL MACKIE NOŽ POMILOŠČEN?

(O pogumu Velenjčanov, ki so igrali »nesramnega« Brechta.)

Igrali so ga prvi večer. Pred predstavo sta si trboveljska in velenjska »Svoboda« izmenjali diplome. Po predstavi smo izmenjali mnenja, in tudi ta so bila dragocena. Brechtova »Beraška opera« v izvedbi Velenjčanov je kot intimno doživetje razkrila izredno voljo, s katero se amaterji lotevajo najtežjih tekstov. Režijski koncept je bil zelo vsposobuden, domisein, originalen, nekaj vlog odličnih, scena pogumna, začetek zelo privlačen. In še pomanjkljivosti: pokazali so se neenakomerni vzponi in padanje tempa po odličnem začetku ter slaba karakterizacija oseb. Le nekaj vlog je bilo res izdanih. Nekateri igralci so, žal, pokazali lahkoten odnos do teksta, dobre memoracije skoraj ni bilo. Dialog so kazila

narečja. Slabo zgrajen in slabo opremljen oder je omogočil tudi slabo grajenje in slabo »zlepjenje« slike, scena je pričala o mešanici realizma in fantazije, scenograf se žal ni držal čistih barv, da bi okrog njih naslanjal druge elemente. Motil je nerazsvetljeni prostori. Glasba Kurta Weilla je bila sentimentalizirana, odvezl so ji dinamiko in stalnost. Režiserjevo mnenje: »Je, a upoštevajte: trije igralci so odpovali sodelovanje tik pred koncem: večina igralcev je prvič na odru; zagata je opremljen odrom je zaustavljala tempo; celotna glasbena partitura niso dobili pravega občutja. In predvsem: Brecht je imel možnost desetih izhodov, igralcem ni bilo jasno, kje je prava pot, temu je bil Mackie nož pomiloščen in celo naravnost?!

Da, tak je Brecht: nesramen in samozavest. Ne pozna vrlin, namesto tega ima ogromno vrtoglavice. Vendar smo bili veseli rečeh oblikov: videli smo najmlajše

slove in dokazuje, kako tlačeni tlačijo druge. In tako je namen velenjske igralske skupine: spoštovanja vreden. Teško je igrati Brechta.

PLADENJ DEKLARACIJ

(Lepe namere Ptujčanov, ki so si izbrali predvojno socialno delo.)

Priznajte, to je smola: igrati »Direktorja Campo« ob osmih zjutraj! Zgodilo se je ptujskim amaterjem. Drama Jožeta Kranjca je bila v letih pred drugo vojno pomembna zaradi svoje izrazite socialne tematike. Danes pa zveni odmaknjeno. Pisana je novelično, deklarativno. Če govorimo o stilu, potem je to konverzacijska drama. Predstava na velenjskem odru je vzbudila osem ur po »Beraški operi« zanimiv nasproten dojem: igralci iz Ptuja so forsirali formalno, oblikovno dovršeno govorne iz-

igralsko skupino in v njej nekaj res talentiranih mladih ljudi, ki obetajo. Slišali smo sočen, dober dialog, spoznali delo mladega režiserja, ki pozna kajpote moderne gledališke umetnosti. Scena je bila zlasti v tlorisu prav zanimiva in lepa. Slabša je bila osvetlitev.

KAKO JE S KRIVDO?

Marinčeva »Komedija o komediji« je vzbudila v kritičnem razgovoru po predstavah živo polemiko. Lahko si mislite, zakaj: pojavila so se različna mnenja o avtorjevem izhodišču, kot se je to zgodilo že ob premieri v celjskem poklicnem gledališču. Kako je s krivdo? Gre za komično situacijo ali za komičnega direktorja? Morda za oboje in drugo? Potem je razgovor izluščil karakteristične predstave: bila je tekoča predstava s filmsko naglico. Ugodno mnenje je spremljalo mizansceno. Direktor je bil morda za spoznanje še vedno preveč smešen. Za spo-

pesmi in še kaj. A igrali so soela, kot bi zrasli s odrom, in ustvarili razpoloženje. Predstava je bila zanimiva tudi zato, ker je sprožila daljši pomemben pomenek o ljudskih igrar in knjižnem jeziku, ki bi iz sočnega ustvaril papirnati tekst, oziroma o željah po lokalizaciji, ki je pa vedno tako nevarna čer.

»VERUJEM V DOBROTO, KI JE V LJUDEH«

(Trboveljčani niso pokazali ganljivih zunanjih ekscesov in so prepričali.)

Ana Frank. Njena pretresljiva pripoved izpričuje konflikt med nasiljem in dobroto in protest. Trboveljska skupina je gotovo računala na igralce, ki bodo kos tako težkemu fragmentarnemu delu, nekakšni dramski kroniki. Predstava je to potrdila: spoznali smo uravnovešene ansamble, v katerih ni večjih razlik v kvaliteti igranja. Način predavanja je bil preprost, neafektiran, posnemanj ni bilo. Pretresljiva Ana usoda ne prenese umetne solzavosti in Trboveljčani je tudi niso pokazali. Zlasti dve, tri glavne vloge so bile presenetljivo dobrane. Nikjer ni bilo zlagane čustvenosti. Morda je atmosfera izžarevala pre malo temote, stiske, manjkali so tesnobni oblaki. Tudi prihod Nemcev ni bil izdelan, zato pa je bilo prepričljivo veselje ob novici o invaziji. Molitve bi bile lahko v hebrejščini. Scena je bila stlačena, vendar funkcionalna, z zelo razgibano mizansceno. Motili so slabši magnetofon in šibek ojačevalec pa popolna tema v premorih, ko bere Ana svoj dnevnik. Tako se je razgovor razpletel v zanimivi smeri: kako obogatiti te premore in vizuelno pokazati Ano.

»SKLADIŠE, ARHIU, INFORMACISKI BIFE...«

»Mi, Jezusovi apostoli, izvrševalci pravičnosti, jemljemo bogatim in dajemo revnim...«

»Apostoli« so se pripeljali z opoldanskim vlakom in odpeljali takoj po predstavi, po nedeljski popoldanski predstavi, običajno za mladino, v Velenju za vse: gledališka dvorana se je spremenila v sodno dvorano, dober niso najmanjše otroške glasnice v gneči pred odrom zabrisale vsako razdaljo, da smo kar vsi igrali in ob koncu nismo čutili potrebe po zavesti — ki tudi ni padla. Kaj naj bi pa zakrila? Mladost, ki nas je potegnila v svoj krog, če veš, za dve uri!

Delavski oder v Ljubljani je vključil predstavo Frankovih »Jezusovih apostolov« v revijo igralskih skupin zaradi nekavnosti besedila in z voljo nekonvencionalne režijeke in scenske zasnove, zato, ker manjka tovrstne mladinske odrske literature v slovenskem jeziku in ker dajejo »Jezusovi apostoli« priložnost za vzgojo mladih igralcev. Razgovor po predstavi, k so se vanj zavzeto vključili tudi »apostoli«, je pokazal, da je četo in razkril skupno voljo, izredno sproščenost, uravnovešeno in invenciozno mladinskega režiserja in inscenatorjev namen, da tudi scena pridobi nekaj gledališke duhovitosti. To je socialna pravilnica, postavljen v resničnost. Morda jo je dramatičarja opeharila za nekatere psihološke motive, spremenjen konec govori za izrazito mladinsko igro, čeprav to v resnici ni. Predstava je pokazala veliko zanimivih nadrobnosti vendar so bile nekatere brez prave funkcionalne zveze. Govorili so v ljubljanskem dialektu, oziroma pravičneje: skušali so najti vmesno pot med knjižnim jezikom in ljubljansko prevet navzdol pa niso zdrsnili. Osvetlitev bi bila lahko še bolj domiselna. Pomenek je načel tudi širše vprašanje našega pogovornega jezika.

PATINA

Revija je urpela: leta 1958 so naši amaterji igrali v Velenju tri slovenske dramske tekste (od teh sta bili dve krstni predstavi). Uvodna predstava je bila Brechtova »Beraška opera«, izvajana z amaterskimi močmi. Torej imajo večji del naših skupin pravičen odnos do izbire tekstov. Kar zadeva izvedbo slovenske amaterske gledališke skupine so prava zakladnica igralskih talentov. Spoznali smo domiselno režiserjev, vredno spoštovanja. Kar zadeva scene: spleljane so prve staze, da končno preidemo od odrskega železobetonskega konstruktivizma k pametnejšim, modernejšim rešitvam.

Taki smo ljudje: neradi priznamo uspehe in slabosti in vendar živimo od njih, od uspehov in slabosti. Torej beseda o slabostih. Večina odigranih predstav kaže določene neenotnosti, včasih neuravnovešene ansamble, včasih nesorazmerje med režijskim konceptom in realizacijo. Sposobnost karakterizacije igralcev je zelo različna: kjer so bili zasedeni po tipologiji, so uspehi vidnejši, kjer naj bi oblikovali karakter, pa znatno manjši. Med režiserji so temeljne razlike. Če so eni predstave pravilno zasedli in igralce tudi peljali do konca, so drugi ostali na pol poti in predstave kot celote niso obvladali, zato je ostala medlejša. Igralci so pokazali realističnega stila do sodobne konverzacije in rahle stilizacije, do moderne, žive intenzivne igre, obrnjene navznoter. Videli smo igralce, ki obvladajo artikulacijo, premik na odru in gesto, do ljudi, ki so zelo plaho stopali na prvo stopnico amaterske gledališke umetnosti. Eni so blesteče obvladali svoje vloge, drugi pa jecajoče iskali pomoč. Razen v eni predstavi, luč ni igrala. Kostumi naj bodo v priložni večji skrb! In jezik — gledališče mora biti šola slovenskega jezika!

Razgovori po predstavah so bili zelo zdravi in koristni, kljub začetnemu tavanju. Načelniki so jih in rezimirali ter jih pozorno pripeljali do prvih pristanov France Jamnik, Lojze Filipič, Dušan Tomšič, Smon. V njih so ustvarjalno sodelovali dr. Vladimir Kralj, rektor Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani, Trinka in Malovrh iz Sveta Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Mnogo koristnih predlogov je dal predsednik Sveta tovariš Vladko Majhen. V razgovorih so sodelovali režiserji in igralci amaterji ter organizatorji revije iz Velenja: tovariši Zdenko Furlan, Pet Sprajc, Inko Jurman, Franc Korun, Hinko Dermol, Karl Malovrh, Adolf Anderle, Stane Janžekovič, Janez Karlin, Edo Mauher, Jože Poljaniko, Janez Bruh, inž. Ivo Pinterič, Herman Mihč, Miloš Škerget, prof. Češnovar, Stane Jaručkovič, Lojze Verlič, Ivo Kostanjšek, Ani Kužnik in drugi.

Novica o svidenju v Velenju — junija 1959, naj bo zdaj vesela vzpodbuda.

-mgh-

Jugoslovanska glasbena umetnost v Bruslju

27. in 28. tega meseca bo na svetovni razstavi v Bruslju v okviru jugoslovanskih nacionalnih dni cela vrsta velikih glasbenih prireditev, na katerih bo sodelovalo okrog 300 naših glasbenih umetnikov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane.

Spored se bo začel 27. junija zvečer v veliki dvorani, ki je bila zgrajena posebej za svetovno razstavo, s pesmimi jugoslovanskih skladateljev, ki jih bo pela Zinka Kunčeva Zbor Centralnega doma Jugoslovanske ljudske armade in solisti Melanija Bugarinovič, Miroslav Cangalović, Dušan Popović in Dušan Cvejič bodo potem ob spremljavi združene orkestra beograjske Operne in Filharmonije izvedli kantato Ljubice Marića »Pešni prostor«. Koncert, ki ga bo dirigiral Zivojin Zdravković, bo zaključila Simfonija orkestra Josipa Slavenskoga.

V malem avditoriju bodo istega dne nastopili Zagrebški solisti, ki bodo svoj koncert ponovili še naslednji dan. 28. junija zvečer bo velika predstava beograjskega baleta, ki bo izvedel »Lectovo srce« Krešimir Baranovića in »Cu-dežnega mandarina« Bele Bartoka. Ze popoldne pa bo v velikem avditoriju koncert a capella zbora JLA z izbranim sporedom jugoslov. skladb.

medtem ko bodo v malem avditoriju nastopili na solističnem koncertu pevcini Nada Vidmarjeva, Vladimir Ružjak in Miroslav Cangalović.

»Češnjevi vrta« v Gledališču narodov

V pariškem Gledališču narodov, v Sarah Bernhart, se spet vrstijo različne dramske, operne in baletne skupine iz vsega sveta v novi mednarodni sezoni. Med drugim so že nastopili ansambli iz Anglije, Maroka, Italije, Nemčije, Grčije in Kanade. Švedsko kraljevsko gledališče iz Stocholma je doseglo lep uspeh s Strindbergovimi »Upnikli«. Pred kratkim pa je gostovalo tudi moskovsko gledališče. Njhovala izvedba Čehovega »Češnjevega vrta« je bila deležna zelo ugodnih strokovnih kritik v pariškem tisku.

Slavistična revija

Enajsti letnik Slavistične revije, časopisa za literarno zgodovino in jezik, začena dvojna številka. V njej se uredništvo uvodoma spominja pokojnega dr. Rajka Nahtigala, velikega slavističnega znanstvenika in sourednika revije. Večji del zvečka je v ostalem posvečen zanimivim in tehtnim referatom, ki so jih naši strokovnjaki prispevali za letošnji mednarodni slavistični kongres v Moskvi. To so razprave: Antona Slodnjaka »Slovenska romantična poezija (1830—1848) v odnosu do slovanskih in neslovanskih literatur«, Franceta Tomšiča »Podoba najstarejše pisne slovenskine«, Franceta Bezlaja »Stratigrafija Slovanov v luči onomastike«, Marje Boršnikove »Knjižna gibanja kot odsev družbenega razvoja sloven-

skega naroda«, Rudolfa Kolariča »Periodizacija razvoja slovanskega jezika«, Emilia Stamborja »Odkle ruske evolucije 1905 na Kranjčeviča«, Bratka Krefta »Fragmenti o slovenskoruskih stikih«, Tincta Logarja »O izgubi nominalnih končnic v nekaterih slovenskih primorskih govori«, in Nikolaja Preobraženskoga »Ruskie i slovanske odnosostavne predloženi-ške«. Ta razdelek dopolnjujejo še »Prispevki k protiformacijski dobi«, ki jih v nadaljevanjih objavlja Mirko Rupel. V rubriki Zapiski in gradivo piše Modest Golia pod naslovom Slovenica I. o vlogi slovenščine v prvih stoletjih novega veka, in sicer glede na njeno mesto v cerkvenem bogoslužju na podlagi dokumentov iz Sofijskega arhiva v Ljubljani. Številko zaključuje poročilo N. Preobraženskoga o knjigi Gilberta Phelpsja »The Russian Novel in English Fiction«.

»Mladi sveta«

Šesta številka revije za družinsko in družbeno vzgojo Mladi svet prinaša v živahni ilustrativni opremi šest zanimivih in poučnega gradiva. O tem pričajo že naslovi glavnih člankov in drugih prispevkov: »Pred izbiro poklica« (Roman Oberlintrner), »Enodnevna letovanja«, »Oprema za izlet« (Pavel Kunaver), »Dve iz otroške skupnosti« (Branka Jurca), »Okrutnost in grobost otroka« (Franc Strmčnik), »Nora Ana« (pripoved Nadke Lorenz), »Filmski klub« (Vitko Musek), »Lahko mi zaupate...« (Marija Lulik—Peterle), »Televizijski pogovor o otrokih in starših« (Ludvik Aškenez), »Zakaj sem podoben tudi očetu?« — Pouk o spolnem življenju« (Helena Puhar), »Pomenek s starši« itd. Zveček dopolnjujejo knjižna poročila, krajše vesti in modni kotiček.

Sartre režiser in scenarist

V pariškem gledališču Antoine trenutno z uspehom igrajo Millerjevo dramo »Fogled z mostu«. Pričakujejo, da bo septembra prišla na 36. predstavo tega dela tudi avtor Arthur Miller in njegova žena, igralka Marilyn Monroe. Za tem komadom bodo v gledališču nastudirali Sartrovo delo v treh dejanjih »Ljubezeni«, ki doslej še ni bilo uprizorjeno. Režiral ga bo sam J. P. Sartre. Po drugi strani je Sartre sprejel tudi ponudbo, da napiše filmski scenarij o življenju znanega psihologa Freuda, kar bo v filmu režiral John Huston.

Roža, gostilničarka, ni od muh. Prizor iz »Klobučica«, ki nam predstavlja mežiška igralca Vido Hrovatovo in Eda Mauherlja.

reke do skrajnih možnosti in zašli celo v pretiravanje. Vendar, kot rečeno: neuspeha v tem smislu je kriv tudi tekst. Gledalec naših dni se je odvadil sprejemati s pladnja gledališke muze prevzneseno igralsko prednašanje, patos in papirnat dialog. Campa razena tega ni. Čehov posinovljenec. Močna je celo neka oddaljena primerjava s Cankarjevimi »Hlapci«, s »Kraljevo na Betajnovi«, s Fodorjevo »Maturao«. Ne oziraje se na to pomanjkljivost, ki jo je izžarevala predstava, pa smo z njo spoznali izredno kulturo jezika ptujskih gledališčinikov, isto kulturno patino, ki nas vedno razveseli, in predvsem samorasel, kvalitetno uravnovešeni igralski kolektiv!

znanje. Prolog ni uspel, bil je nejasen in je izvenel v prazno. Ga ne bi kazalo rahlo karikirati? Scena je bila moderna, brez čistih barv. Odmev igralskega nastopa Zagorjanov: veder, prijeten, nenarejen.

ODVIL SE JE KLOBČIC Z NARECNIM KOLORITOM

V soboto zvečer so Velenjčani spet do zadnjega kotička napolnili dvorano Rudarskega doma. Mežitarji so s koroškim temperamentom odigrali Budakovo veselo ljudsko igro »Klobučica«. Duhovit dialog, sočne situacije, barvita scena in dobra igra, so doprinesli k vztrajnemu aplavdiranju občinstva. Skoda, da se dva, trije igralci niso vključili s celoto, z razveseljivimi igralskimi stvaritvami. Malo je motilo, da so nastopajoči odvrili klobčic v neenotnem narečnem koloritu, saj je bil, kar zadeva različna narečja, še preveč živopisen. Seveda je to nujno zlo, ki se mu amaterski kolektiv skoraj ne more izogniti. Bilo je še nekaj nevesenosti, med njimi v hrvaščini zapete dalmatinske

LJUBEZEN POD BREZO IN VOJNA

Igralska skupina DPD »Svoboda« Slava Klavora iz Maribora se je predstavila s Suhodolčanovim dramskim prevencem, z igro »Oblaki so rdeči«. Avtor je z delom izpril... svoj talent in napisal mestoma izvrsten dialog, ki zelo sproščujoče deluje na igralce. Mariborčani so delo izbrali, ker je novo in zaradi humane ideje. Predstava skoraj ne pozna zunanjih efektov, zato so vse pozornost usmerili navznotraj. Hoteli so na odru upodobiti kos življenja in upodobili so ga. Uspehi so v sproščenosti. Sicer megljivo delo mnoga navzkrižja in neutemeljena dejanja nekaterih oseb. Tudi humoristični vložki niso v sozvočju. Poezija pod brezo in začuda vlnjudni, tihi koraki nacistov nimajo najčvrstejših korenin. In vendar smo bili veseli rečeh oblikov: videli smo najmlajše

Malo občinstvo se je pri predstavi »Jezusovih apostolov« skoraj znašlo med igralci na odru Zagorjani so igrali »Komedijo o komediji«: Luji Sajovic in Vida Bokalova sta na odru direktor Medved in njegova tajnica, neljuba priča je personalka — Silva Bokal.

O OBLIKAH IN PROBLEMIH SOLANJA VZGOJITELJSKEGA KADRA

Za hitre in učinkovite ukrepe

LJUBLJANA, 26. junija. Komisija za telesno kulturo pri izvršnem svetu LRS je imela danes pod predsedstvom Milka Goršiča sejo, na kateri je razpravljala o izredno pereh problemih telesne kulture v naši republici.

Referat o šolanju kadrov je imel Tone Kropusek, ki je uvodoma poudaril veliko pomanjkanje usposobljenega učnega kadra za poučevanje telesne vzgoje na vseh šolah. Te vrzeli se bo še občutno povečala ob izvajanju nove šolske reforme, ki ima v načrtu več ur pouka telesne vzgoje. Mimo nezadovoljive materialne osnove in ponekod še zastarelega pojmovanja, da telesna vzgoja ni enakovreden predmet, je prav pomanjkanje kvalificiranega učnega osebja največja razloga za neogibno potrebo razvoja šolske telesne vzgoje. Kvaliteta predavanja pa je na vseh vrstah šol (od najnižjih do najvišjih - na univerzi pa telesne vzgoje sploh ni) v povprečju nezadovoljiva in terja zato ves problem čim hitreje in učinkoviteje rešitve.

nato naziv profesorja telesne vzgoje. Slušaateljem naj bi bilo tudi omogočeno hkrati študirati še drug predmet na filozofski ali matematično-naravoslovni fakulteti. S posebnimi določbami naj bi omogočili tudi sedanjim diplomantom in slušaateljem, da bi si pridobili najvišjo stopnjo izobrazbe.

Pri Akademiji za telesno vzgojo naj bi ustanovili tudi poseben inštitut (enega ali več) za telesno vzgojo s perspektivo, da se pozneje osamosvoji v zavod. Ta zavod naj bi usmerjal vsa znanstvena prizadevanja v telesni kulturi v naši republici.

Ker trenutnega pomanjkanja kadrov tudi s tem še ne bi bilo mogoče rešiti v bližnji prihodnosti, bi bilo treba z izrednimi ukrepi omogočiti abiturientom gimnazij in srednjih strokovnih šol doseči potrebno kvalifikacijo za poučevanje telesne vzgoje v osnovnih šolah.

Razprava o teh predlogih je bila zelo živahna. Tehnični misli so v njej sodelovali tovariši Knol, Serpan, Poljšak, Kresc, dr. Dougan, prof. Stepišnik, Kropusek, dr. Premič, Goričič in Gorčič. Posledično se je zdelilo, da bo posebna komisija še povsem izdelala predlog, ki ga bodo nato predložili izvršnemu svetu.

Nato so govorili tudi o prostornih bodeh akademije. Ki bi naj bila ob novem športnem parku na Kodeljevem. Z adaptacijo in opremo stavbe ter dograditvijo telovadnice (del sredstev naj bi prispevala zveza komisija za telesno kulturo) bi bili dani pogoji za začetek pouka na tem novem zavodu.

V nadaljevanju seje so nato razpravljali o škodi, ki so jo slovenske telesnovzgojne organizacije utrpeli ob požaru v Likovzarjevi ulici. Materialna škoda znaša 51,5 milijona dinarjev, ki tej vsoti pa je treba priložiti še vrednost zgoščenih arhivov in podobnega (okrog 40 milijonov). Doslej te organizacije niso dobile za nadomestilo nobene dotacije (razen zavarovalnine za barako, zato je komisija sklenila, da od zdaj tudi o tem obvestila izvršni svet. V zvezi s tem so potrebni rešitve tudi prostori v katerih bi naj v prihodnje delala slovenske telesno-kulturne organizacije. 33 »pogorelih« organizacij gostuje ob požaru nesreče dalje na Taboru kjer pa je zaradi velike gneče skoraj nemogoče redno postavljanje hkrati pa motijo tam tudi delo domačinov - višje šole TVD Partizana Tabor.

Z razpravo o pripravah za olimpijske igre 1960 v Rimu je komisija zaključila to piodno sejo.

Prava podoba

Naključje je naneslo, da sta bili te dni na tujem dve jugoslovanski državni reprezentanci - ena nogometna, ki se je uvrstila v finalni del svetovnega prvenstva na Švedskem, in ena vaterpolska, ki se je - mnogo manj bučno - udeležila močnega mednarodnega turnirja v belgijskem mestu Gandu. Po nazivih konkurence naši izbranci na zelenem polju in v vodi resda niso imeli enako

Cipci - eden naših najboljših vaterpolistov in stalni državni reprezentant

zahtevne naloge, toda v obeh primerih je vendarle šlo za uveljavitev in sloves našega športa v mednarodnem zrcalu. Kaj so nam priskrbeli oboji?

Nogometaši so ostali zvesti samim sebi. Po malo smotnih in dragih pripravah, pa tudi ne malostnih vrtih in zadregah (samo Angliji so bili dober plen) so se sednji na švedskih tleh - kakor pač že, toda vsakokrat samo še pri piki - prerinili do četrtfinala. Se medlejša je bilanca te turneje po moralni strani: naši najboljši razvajani in negovani športniki niso opravili vseh pričakovanj.

Povsem drugačen je vtis, ki je na turnirju v Gandu ostal za našimi plavalci z žogo. V petih tekmah so v kratkih treh dnevih obračunali kar s petimi državnimi reprezentancami, med njimi tudi slovitvo sovjetsko sedmorico in si prigratili vse 10 točk z razliko 39:3 daleč vidno prvo mesto in daleč vidno prvo mesto in prejeti laskava priznanja. Zakaj? Vaterpolisti v rokah nekdanjega reprezentanta Grkinjca niso taki športni umetniki, ki obožujejo sami sebe in se jim sanja samo o avtomobilih in milijonih dohodkov, temveč pravi športniki, ki ljubijo svoj šport, se zavajajo, da se zmage dosega samo z vztrajnim delom in velikimi žrtvami ter so tudi po duhu najboljši sinovi svoje domovine. In te vrline lahko premikajo gore...

KOSARKARSKI KOMENTAR CRVENA ZVEZDA ŽE PRVAK?

V soboto, oziroma nedeljo, bo konec devetdnevnega dirke pod zveznimi koši. Seveda, to bo le kratkotrajni odmor in zatišje pred še hušimi in dramatičnimi zapleti v jesenskem tekmovalju. ki se bo začelo že 10. avgusta. Dogodki minulega tedna so bili po dolgem času vendarle razveseljivi za slovensko športno javnost, ki je naposled je čakala dvojno zmago svojih ljubljencev.

Poudarek velja predvsem moštvu Ljubljane, ki se je po vsej priliki še pravčasno predramilo. Celotni izkustveni Zagreb je pomaknil Šiškarje za mesto višje proti vrhu tabele, se pravi na četrto mesto, kjer bodo do jeseni brččas tudi obsedeli, če... Da, če bodo tudi jutri zvečer ob 20. vsaj tako približno kakor z Lokomotivo podjetno opravili svoj po-

SLOVENSKE MLADINKE - DRUGE

MARIBOR, 26. junija. Danes je tu zaključeno teniško tekmovalje mladincev in mladink za jugoslovanski pokal. Potem ko je večeraj Vojvodina pri mladincih zmagala proti Sloveniji 3:2 in z enakim izidom izgubila pri mladinkah, so se domačini danes pomerili še s Hrvatsko. Mladinci so izgubili 1:4, zato pa so si mladinke z zmago 4:1 priborile drugo mesto.

LESTVICA

Table with 5 columns: Rank, Team, Wins, Losses, Points. Lists teams like Crvena zvezda, Beograd, Olympia, etc.

V MEKAJ VRSTAH

PANAJOTOVIĆ PORAZEN V nadaljevanju teniškega turnirja v Wimbledonu je Jugoslovanski Panajotović izgubil proti Dancu Nielsenu 3:6, 4:6, 2:6.

rijev itd. Vsa športna igrišča leže v neposredni bližini proge.

RADNIČKI : BRANKI 58:43 V tekmi ženske zvezne kosarkarske lige je Radnički iz Beograda v Mariboru porazil Branki 58:43 (30:23). Med postrvovalnimi, a nezanesljivimi domačimi igralkami je bila najučinkovitejša Pračeva z 20 zadetki.

Na kolesarskih dirkah v čast dneva borca bo od 4. do 6. junija letos v Beogradu tridnevna kolesarska dirka, in sicer iz glavnega mesta do Požareva, do Kragujevca in do Valjeva in nazaj. Na dirko je bilo povabljenih 15 mestnih reprezentanc iz vse države. Nagradni sklad za najbolje plastrane dosega 200 tisoč dinarjev v kolesarskem materialu.

TOUR DE FRANCE V prvi etapi tradicionalne kolesarske dirke »Tour de France« od Bruslja do Ganda je zmagal Franco Darrigade, ki je za 184 kilometrov potreboval 4:33:12.

V Lovranu bodo od 4. do 7. julija tekmovalna za državno prvenstvo jadrnic razreda Sijukci, za katero je že zdaj prijavljenih 27 jadrnic. Po končanem državnem prvenstvu v tem razredu, bo v Lovranu še v tradicionalna lovranska regata, na kateri bo tekmovalo najmanj 35 jadrnic razreda »Zvezde« in »Sijuke«.

Bolgarska študentska kosarkarska ekipa Akademija iz Sofije je predvčeršnjim se v Sofiji v povratni tekmi premagala maarkarsko ekipo Honveda s 76:64 (39:27). Tako si je sofijska ekipa z dvema zmagama pridobila pravico do nastopa v finalu, v katerem bo igrala z zmagovalcem madriškega Reala in Dinama iz Rije, kolikor bo prišlo do tega srečanja, ker španske oblasti ne dovolijo nastopa sovjetskih kosarkarjev na španskih tleh.

SOVJETSKA ZVEZA - JUGOSLAVIJA V SAHU

Še vedno za 3 točke slabši

V III. kolu mednarodnega šahovskega dvoboja Sovjetska zveza - Jugoslavija v Zagrebu sta se končali prvi partiji med velemejstrom Ivkovom in Korčnojem ter na četrti deski med velemejstrom Tajmanovom in našim mednarodnim mojstrom Djuraševićem. Oba para sta sklenila remi po 29 oziroma 26 potezah.

Na prvi deski je naš velemejster Gligorić v nemco-indijski igri odločno zaigral proti Keresu že od vsega začetka, ker se je hotel revanžirati za poraz v II. kolu. In res je sovjetski mojster v 27. potezi podpisal kapitulacijo. Na šesti šahovnici je mednarodni mojster Ing. Fuderer zamenjal mojstra Matulovića v igri z velemejstrom Kotovom, na osmi pa je Suetin igral namesto Krogiusa v mednarodnim mojstrom Bertokom. Fuderer je že iz otvoritve izšel nekoliko slabši, vendar je pozneje položaj popravil. Še kasneje je menjal figure in prešel v ugodno končnico, vendar je pred časovno kontrolo spregledal čisto trdnjavo in se je moral vdati.

Partiji med Gellerjem in Matanovičem ter Suetinom in Bertokom sta bili prekinjeni v precej nejasnem položaju, medtem ko je bila tretja neodigrana igra med Milčevićem in Polugajevskim prekinjena v brezupni situaciji za našega mednarodnega mojstra.

Po III. kolu vodi SZ slej ko prej s 3 točkami razlike - 12:9 (3).

Nogomet je igra, ki navdušuje, seveda le tedaj, če so akcije lepe in duhovite. Lepa igra pa ne velja dosti ali pa nič, če ni tudi strelav v črno.

KOLESARSKI VODJE »ROGA« O LETOSNJI SEZONI

DIRKAČI SO NARED, LE PREMALO JIH JE...

Slovenski kolesarji in z njimi vred vsi ljubitelji tega pr vlačnega letnega športa se bodo prav v teh dneh poglani v sezono najbolj kvalitetnih dirk po domačih in tujih cestah. Sezona doma je brez tega dovolj živahna: v prihodnjih dneh pa se bodo zvrstile še številne tekme - vredne še posebnega zanimanja.

V vseh domačih taborih bi za te trde preizkušnje vestno pripravljajo, še posebej pa v najboljšem jugoslovanskem klubu - Rogu iz Ljubljane.

CEZ ZIMO NA VALJIH »Po zadnjem rednem občnem zboru je novo klubsko vodstvo takoj pripravilo podrobne načrte za zimski trening. Zima nam je povzročila precej pregled, saj je klub ostal brez ustrezne telovadnice, v kateri bi lahko vadili. Iz stiske smo si pomagali sami, v precejšnjo oporo pa so nam bili tudi tovariši iz Hrije. Vse zimo smo nato trenirali na valjih in raz meroma dobro pripravljeno in nestrpni smo dočakali pomladanske dni, so nam jeli zatirjati hkrati Zlvojn Lašič, dr. Borut Prelovec, Vlado Milenković s predsednikom Ferdom Majdičem na čelu, ko smo jih pobarali, od kod tolikšni uspehi Rogove ekipne na prvih letošnjih dirkah. »No, prav zato ker čez zimo v našem klubu ni bilo nobenih tujih problemov, je na pomlad

PODPORE VREDNO PRIZADEVANJE

Rudnik ima med vsemi ljubljanskimi občinami prav gotovo najmanj telesnovzgojnih objektov na planem in v pokritih prostorih. Take mladine, ki sta ji šport in telesna kultura že dolgo vsakdanja potreba, pa je seveda tudi v tem mestnem področju več kot dovolj. Zal pa je brez ustreznega življenjskega prostora, kjer bi se lahko sprostita in razvedrila ob prostem času. O tem prečem problemu v občini Rudnik smo pred dnevi spregovorili z referentom za šolstvo, kulturo in prosveto ter hkrati predsednikom TVD »Partizana« (Krim) tov. Francem Abramom. »Da, pri nas na vsakem koraku čutimo, da normalno telesnokulturno življenje zavira hudo pomanjkanje telesnovzgojnih objektov in naprav, še posebno dobro opremljenih sodobnih telovadnic. Igrišče športnega društva Krim je pravzaprav vse kar imamo v naši občini. Nekaj sredstev za razveselji-

SKRB TUDI ZA JUNIORJE IN TURISTE

Seveda pa v tem prizadevanju kolektivno niso posvetili pozornosti samo tekmovalcem prve ekipe, temveč tudi mladincem in tekmovalcem s turističnimi cilji. Za prve, ki so začeli dirkati lani, pa se je kmalu pokazalo, da se niso dovolj zagrizli v to trdo delo, razen odličnega Cajhna. Vsa skrb bo zato v prihodnje namenjena mladim, nič manj pa tudi tekmovalcem s turističnimi cilji. Z njimi dostaj sicer niso zmagovali, preveč vendar so prav v zadnjem obdobju močno pomoznili svoje vrste.

PRVI VSEPOVSOD Ze prva dirka za slovensko prvenstvo je navdušila tudi dvojno zmago: dobre zimske priprave so rodile prve sadove. Moštvo Roga in posamezniki pa so pozneje zmagovali tudi na vseh ostalih pomembnejših domačih dirkah. Med njimi je zlasti pomembna moštvena zmaga na dirki za memorial V. da Ročiča. Na tej je Rog zmagal že tretje zaporedno in osvojil v trajno last lep pokal. Nič slabše pa so tekmovalci Roga niso odrezali niti na dirkah v tujini, predvsem v Avstriji in Franciji.

ZDAJ SE LEKE GRE ZARES! »Vse ti dirke in uspehi na njih pa kažejo, da smo prav do junjskih dni dosegli najboljšo formo. O tem govore ofenzivne vožnje, hitrost in časi naših fantov, je nadaljeval razgovor tovariš Majdič. »Naše delo doslej je bilo torej pravilno in prav je, da smo močni; zdaj, ko se bodo začele najpomembnejše jugoslovanske dirke, Ordreda »Čez Col« v nedeljo (o njej bomo pisali še jutri - op. ur.), dirka Roga do Hirske Bistrice in nazaj, največja jugoslovanska dirka po slovenskih in hrvatskih cestah v avgustu in naposled še odlične dirke za domača prvenstva na heseh.«

»Ali bo Rog postavil lastno ekipo za dirko po Jugoslaviji?« »Pogosto za to bi imeli, toda vse kaže, da bodo naši morali tekmovalci v državnem dressu. Za najboljšo bomo torej okrnjeni, nepopolni pa ne moremo na start.« Je predaj določno odgovoril tovariš Majdič. »Za nas je to sploh problem še vsa leta.« Je dodal še tovariš Lašič in hkrati htel zatirjati, da je konec koncev za klub n tovarno Rog takšno zadrega samo več »ka« čast in priznanje. Tako torej menijo o doseganem delu in o načrtih za prihodnje dni društveni voditelji, v najboljšem jugoslovanskem kolesarskem klubu - Rogu.

Srečno vožnjo, mladi brigadir!

IZPITNA KOMISIJA ZA BRIGADIRJE (OD LEVE): LADO KOSIČEK, HINKO KAPUN IN SREČKO NOGRASEK PRI DELU.

Okroglo športno orodje je že od nekdaj najbolj priljubljeno. No, graditelji lepe ravnice ceste »Bratstva in enotnosti« se tokrat niso z največjim navdušenjem odločili za okroglo usnje, narveč za kolesa, bodisi taka, ki jih poganjajo sam, ali pa ona z motorji, ki so za mladi rod tega modernega časa še prav poseben magnet. »Ež ko so prišli na gradbišča avto ceste od Ljubljane do Zagreba prvi brigadirji, so pri Avto-moto zvezi Slovenije že začeli misliti, kako bi na tem velikem jugoslovanskem gradbišču ozivel v stvarnost časovno cesto tudi za štiri in petdeset let. Često se je pokazalo, da je kolo prav trdna stopnica k motorizaciji. Kaj pa avtomobil in traktorji? Spočetka so menili, da bi brigadirjem nudili tudi te možnosti. Zdaj po prvih preizkušnjah pa je vse bolj jasno, da bi bilo najpametneje, če bi imeli prav v vsakem naselju brigad po dve kolesi, eden ali dva mopeda in en motocikel. Pri vsakem naselju je namreč tako prostor, kjer je mogoče prejeti »ogrnjeni krst« na teh vozilih. Z avtomobil bi obeh težje. Drugi so - in naposled, kdaj bi o teh živahnih dolenskih mladinskih gradbiščih, kjer hite kamioni sem in tja, naši prazno cesto za brigadirji in društva ob tesa, Akcija tudi ne bi mogla biti tako množična. Nekateri brigadirji, ki so bili že nekoliko bolj domači z bencinom, so v začetku sicer imeli prikljo, da so se vadili v vožnjah z avtomobil in tudi traktorji. Sprva je zlasti pomagalo AM društvo iz Sentvidu pri Stični. Akcija prometne vzgoje takrat še ni bila enotna, načrtna; utrpelo se je pač priljateljstvo za brigadirji in društva ob tesa, avto ceste, bi dobili približno stoletilo kilometrov, koliko menj pot okoli sveta; Veliko in hvalljeno delo AMZ so to prometne šole na cesti »Bratstva in enotnosti«.

Pri Glavnem štabu mladinskih delovnih brigad na Otočcu je poseben oddelk AMZ, ki ga vodi sekretar AMZ Slovenije tov. Lado Kosiček s pomočnikom Srečkom Nograsekom za Slovenijo in Zvonkom Cvilingerjem za Hrvatsko. Ze v prvih tednih so graditelji pokazali, kako zelo jih zanima kolesarjenje in motorizem v aprilu in maju se je približno polovica koles graditeljev naučila voziti kolo. Tečaj za vožnje z mopedom pa je končalo okrog 2.500 brigadirjev in brigadirjev. Vse bolj zahtevnih tedajih, kjer so se učili vožnje motor in avto, je bilo 668 mladih jugoslovancev. Ko so prišli na izpit pred prometno komisijo, sestavljeno iz predstavnikov Tajništva za notranje zadeve Slovenije in Hrvatske, so pokazali prav dobre rezultate: 138 mladincev bo dobilo amaterske vozniške knjižice A in B kategorije. Mar so tudi sarni fantje? Da, toda med njimi je tudi prva brigadirka, ki je v Trebnju opravila izpit za vožnjo z motorjem. Ime ji je Alenka. Še prenekatere mladince, ki so bili v tečaju, pa ni delal izpita. Komisija je strogo spoštujala predpise, ki prepovedujejo polaganje izpita mladini, stari manj kot 18 let. Sedaj v juniju je prometna šola na avto cesti še bolj živahna. V tečaju za motorna vozila prihaja redno okrog 2.400 mladincev, približno 1.700 pa pleza k prvi stopnici do motorizacije - na kolo. Če bi seštel vse voznike, ki so jih imeli v tečaju, bi dobili približno stoletilo kilometrov, koliko menj pot okoli sveta; Veliko in hvalljeno delo AMZ so to prometne šole na cesti »Bratstva in enotnosti«.

OBCNI ZBOR TRGOVINSKE ZBORNICE LR SLOVENIJE

Združiti razdrobljena sredstva

Za novega predsednika Trgovinske zbornice LR Slovenije je bil izvoljen dosednji predsednik Okrajne Trgovske zbornice Ljubljana, Viktor Valič

LJUBLJANA, 26. junija. Včeraj in danes je imela Trgovinska zbornica LRS svoj občni zbor. V smislu novega zakona o združevanju v gospodarstvu, ki uvaja družbeno upravljanje v zbornice, so sodelovali na obnem zboru tudi zastopniki Ljudske skupščine LRS, izvršnega sveta in določenih družbenih organizacij, ki niso člani zbornice. V skladu z zakonom je občni zbor sprejel tudi ustrezne spremembe statuta zbornice.

Po poslovnem poročilu, ki ga je podala predsednica zbornice, Mara Dermastija, je sodeloval v razpravi tudi predsednik gospodarskega odbora pri izvršnem svetu LRS Tone Bole, ki je med drugim dejal, naj bi bili osnovni nosilec kreditiranja investicij za razširitev trgovske mreže okrajni in občinski ljudski odbori, ker so za to potrebne znatnejše investicije, za kar pa razpoložljiva sredstva samih gospodarskih organizacij ne zadoščajo. Tov. Bole je opozoril tudi na potrebo tesnejšega sodelovanja zbornice z ljudskimi odbori, zbori proizvajalcev in družbeno političnimi organizacijami, da bodo naletele pobude zbornice za razvoj trgovske mreže na večji odziv. Hkrati je tov. Bole opozoril tudi na zaostajanje izvoza v Sloveniji za lanskoletnim. Zaključki in sklepi, ki so jih navajale po razpravi posamezne komisije, so imeli za izhodišče vprašanje, kako zboljšati preskrbo prebivalstva in kulturno potrebo, povečati produktivnost v trgovini, pospešiti vzgojo kadrov in dvigniti njihovo kvalifikacijo. Kako zagotoviti sodelovanje činitele, ki lahko prispevajo k zbolšanju trgovine in preskrbe, povečanju izvoza in najbolj smotrnemu uvozu itd. Komisija, ki je razpravljala o trgovini, je ugotovila med drugim, da bi zaostajanje razvoja trgovske mreže za razvojem proizvodnje lahko oviralo nadaljnji razvoj proizvodnje, s tem pa tudi planirani dvig življenjske ravni delovnih ljudi.

Razpoložljiva finančna sredstva trgovine so nezadostna in razdrobljena. Ta sredstva pa bi bila dobro izkoriščena, če bi bila naložena v opremo, ki naj bi ustvarila osnovne pogoje za prehod na sodobnejšo prodajno tehniko v maloprodaji. Komisija je priporočila, naj zbornica zainteresirane domače in tuje strokovnjake in strokovnjake iz tujine, vključno učbenikov za kvalificirane delavce.

Komisija za zunanjo trgovino je smatrala med ostalim, da je potrebno pospeševati izvoz in izpopolnjevanje izvoznega načrta ter skrbno spremljati rentabilnost in usmeritev izvoza, predvsem pa uvoza, kjer je treba poskrbeti za čimvečjo smotrnost. Hkrati se je treba učinkovito prilagajati spremembam na zunanjih tržiščih, kjer naj bi podjetja naglo odločala. To naj bi omogočili tudi pristojni organi s hitrim izdajanjem rešitev. Stalno menjavanje zunanjetrgovinskih režimov in ostalih instrumentov negativno vpliva na izvoz.

Komisija, ki je obravnavala industrijsko proizvodno živilo, je prišla do zaključka, da narekuje povečanje potrošnje živil potrebo po rekonstrukciji in razširitvi zmogljivosti živilske industrije, nadalje izboljšanje kakovosti ter uvajanje novih proizvodov. Za kulturno potrebo in za prodajo živilskih proizvodov, ki bi ustrezala sanitarno-higijenskim predpisom, ni dovolj papirja za embalažo, težko prostupnih in ovojnih papirjev, kar narekuje

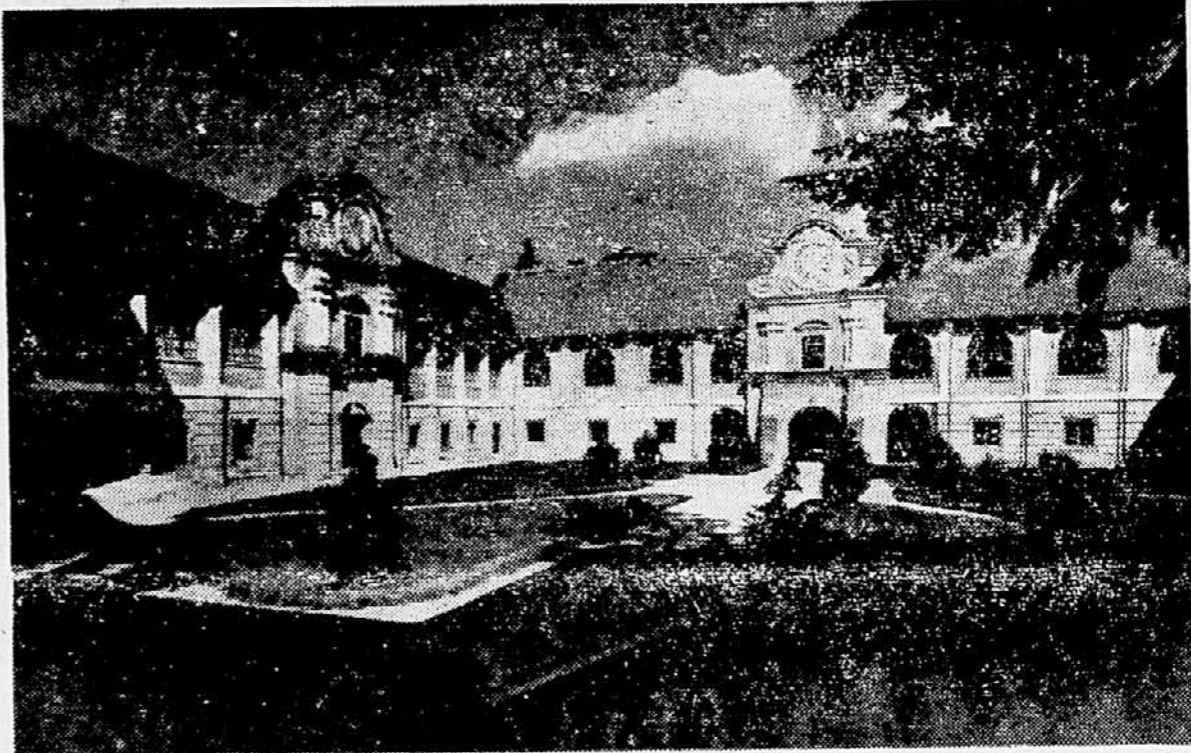
potrebo po večji proizvodnji predmetov. Pri oblikovanju prodajnih cen za določena živila naj marža ustreza dejanskim minimalnim stroškom trgovskih organizacij, kakor tudi da se stroški trgovine čim manj prenašajo z enega proizvoda na drug proizvod.

Komisija za kmetijske pridelke je glede na zakonito obveznost zbornice, da sodelujejo v prometu kmetijskih pridelkov, poudarila nujnost dobro organizirane službe za ocenjevanje letine, tržnih presežkov posameznih pridelkov in za pregled nad potrebami trga. Neobhodno je dalje uveljaviti odkup pridelkov po sortah in kvaliteti. Kmetijske zadruge naj se usmerijo tudi na neposredno prodajo na drobno. Ker organizacija prometa z mesom ni prilagojena splošnim načelom trgovanja, je treba vprašanje kompleksno proučiti in doseči enotnejšo organizacijo prometa z mesom.

Glede na to, da je obdavčenje v trgovini odvisno od razmerja med čistim dohodkom in minimalnimi osebnimi dohodki, je komisija za finančni sistem in plače smatrala, da to vzpodbuja podjetja k povečanju delovne sile. V zvezi s tem je komisija predlagala, da naj bi se povečalo tiste družbene prispevke, ki niso odvisni od dohodka (to je npr. prometni davek in drugo), delitev preostalega dohodka pa prepustiti podjetjem brez poprejšnjega obdavčenja. Hkrati naj bi si pridržala družba pravico do naknadnega obdavčenja z ustrežno stopnjo, ki naj bi se ravnala po tem, v kakšne namene je podjetje razporedilo dohodek.

Komisija za kadre in šolstvo je ugotovila, da so se poslabšali pogoji za izobrazbo in šol-

lanje kvalificiranih kadrov za trgovino, odkar so bili skladi za kadre prenešeni v upravljanje drugih organov. Perspektivni načrt predvideva do konca leta 1961 več tisoč kvalificiranih trgovskih delavcev za novo odprta delovna mesta medtem ko redni letni priliv kadrov ne zadošča niti za kritje rednih potreb. Na sploh je komisija ugotovila na tem področju velike potrebe po gradnji oziroma dograditvah šol oziroma internatov za vaje, kakor tudi pomanjkanje učil, vključno učbenikov za kvalificirane delavce.

Grad Štatenberg

Grad Štatenberg je pripravljen

Na letovišču Grad Štatenberg so se temeljito pripravili za letošnjo sezono, ki bo šele julija in avgusta privabila prve goste. V tem času bodo na gradu Štatenberg preživeli svoj letni dopust večina gostje iz drugih ljudskih republik. Kljub temu pa imajo tudi sedaj prahodne goste, ki se dobro počutijo.

posameznikov in delegacij iz Vel. Britanije, ZDA, Poljske, Romunije in nekaterih drugih držav. Vsi so se zelo pohvalno izrazili o lepota gradu Štatenberg in njegovih znamenitostih ter o solni dotok turistov. Uprava letovišča ima večji avtomobil, s katerim pripelje vsakega go-

sta z železniške postaje Poljčane v letovišče. Dovolzne ceste so še vedno zelo slabe in ovirajo še večji dotok turistov. V grad Štatenberg je bilo vloženih doslej precej finančnih sredstev, vendar ena izmed velikih dvoran še ni urejena. Prav tako so številne možnosti

za razširitev gradu, s čimer bi pridobili nove kapacitete za prenočitve. Vse kaže, da se turistični čimtelji za grad Štatenberg premalo zanimajo. Prav tako je reklama v tujini za grad Štatenberg in nekatera druga naša letovišča zelo slaba. M. K.

Brigada »Pinka Tomažiča« - udarna

V sredo je okrajni štab mladinskih delovnih brigad nagradil I. koprsko mladinsko delovno brigado »Hinka Tomažiča« za njeno požrvalno delo z nazivom udarne brigade. 60 brigadirjev, ki so večina gornjaci Srednje pomorske šole v Piranu, je v prvi dekadi dela v športnem parku na Kodeljevem opravilo 3853 normirnih ur, s katerimi jim je uspelo preteči plan za 79,9 odstotkov. S tem so se uvrstili med najboljše mladinske delovne brigade. Svoj uspeh so brigadirji proučevali z zborom ob tabornem ognju.

Vedno več obiskovalcev v šišenski knjižnici

Po poročilih sveta za prosveto občine Ljubljana-Siška število izposojilcev knjig v ljudski knjižnici v Šiški iz leta v leto narašča in sicer v taki meri, da se vsako leto vpiše v to knjižnico

Slovo po šolskem letu

Dijaki VI. gimnazije v Ljubljani so se v četrtek zadnjikrat zbrali v avli šolskega poslojpa. Mladinski in plomirski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, dijaki so pokazali svoje znanje na klavirju in violini, spored pa je zaključil šolski orkester. Zanimiva je sestava tega malega orkestra: to je takojmenovani Orfov instrumentarij, ki ga sestavljajo ritmična glasbila. Po sporedu je ravnatelj gimnazije Franc Omžek pohvalil najboljše učence, ki so prejeli lepe knjižne nagrade in pohvale. Najboljši dijak Raša Pirč, ki je z odličnim uspehom opravil matura, je bil povabljen k predsedniku OLO dr. Marjanu Dermastiju.

Kaj bo z zborovodsko šolo?

Te dni je v Delavski knjižnici v Ljubljani zasedal Svet Svobode in prosvetnih društev za okraj Ljubljana. Odborji je priključitev Svobode in prosvetnih društev iz občin Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Rače do Ljubljanskega sveta ter kooptiral šest članov v svet. Odborja je bila razprava o delu sveta v preteklem razdobju od občnega zbora ter o proučevanju leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto 1958. Daljša razprava je bila posvečena bodočnosti zborovodske šole v Ljubljani. To šolo vzdržuje zdaj okrajni svet s pomočjo okrajnih in delno republiških sredstev, čeprav je od 14 sušateljev devet izven okraja Ljubljana. Ta šola daje letno po 4 in več zborovodij, ki jih prav zelo potrebujemo. Vendar doslej se ni doseglo, da bi njeni absolventi dobili sprejela javnopravnega značaja. Zveze Svobode zborovodij, je odbor Zveze Svobode sklenil, da se loti na jeseni za leto

„Velika matura“ kaznilniškega sistema

J.O. CURWOOD

BAREE

RIŠE: MIKI MUSTER

Marsikje na svetu žive kaznjenci že dan v svobodi. Ho-
dijo po mestnih ulicah, opravljajo raznovrstne poklice, zve-
čer pa se morajo vrniti v svoje celice. Tako je v Švici, Grčiji,
Združenih državah Amerike, na Švedskem in pri nas v Polju.
Tudi na vzhodni obali Korzike žive ljudje, ki so prišli
navzkriž z zakoni, v popolni svobodi. Samo trikrat na dan jih
preštejejo pazniki. To je Casabianda, najbolj humanitarna
ustanova na svetu, kjer vračajo zločince življenju.

—Preden sem prišel sem, sem bil zaprt v neki jetnišnici na severu. Bil sem številka, človek brez imena, otrgan od sveta. Obsojen sem bil, da se vrtem kot žival dvajset let v štiri metre dolgem in štiri metre širokem prostoru... s še štirimi zaporniki! Vsak dan sem moral poslušati iste zgodbe... O ženskah in svobodi, ki ju jetniki najbolj pogrešajo. Čutil sem, da me zapušča razum. Spoznal sem ure strašnega odpora, blazne želje po begu, samomoru, uboju. Nato je vedno sledila neznanška potrlost, fizična in moralna otrplost.

V Casabiandi pa nisem več številka! Znova začeljem verjeti, da življenje zame še ni končano...
Taka je izpoved enega prebivalcev Casabiande. V dolgih,

rumenih barakah živijo 33 mo-
ricev, 8 sleparjev, 10 tatov, 3
požigalci in 51 spolnih pre-
stopnikov. Psiholozi in zdrav-
niki odberejo iz vseh franco-
skih kaznilnic, zločince moč-
nega značaja. »Dajemo vam
priložnost, da ugodno preži-
vite kazen. V zameno za delo na
polju vam nudimo številne
ugodnosti. Imelj boste samo
eno ječo: vašo vest.«

Danes je Casabianda jetniš-
nica, iz katere pobegne naj-
manj ljudi. Dva poskusa v štiri-
rih letih! Čez dan kaznjenci
trdo delajo na polju. Mimo te-
ga ima vsak svoj vrtniček. Radi
se pomešajo med prebivalce
sosednje vasi. Ko je prišel le-

ta 1948 na Korziko prvi odde-
lek kaznjencev, je bila Aleria
najbolj nezdrav kraj na svetu.
Malaria je neusmiljeno raz-
sajala. Povprečna starost, pri
kateri so umirali njeni prebi-
valci, je bila 21 let! Ljudska
pesem je pela: »Aleria, Aleria,
bolezen nakopješ tistim, ki jih
ne umoriš!«

V desetih letih so postavili
kaznjence nove, higienske hi-
še, izsušili močvirja in izbolj-
šali zemljo. Delo na prostem
in dovoljeni redni obiski so
vzrok, da kaznilnici v Casa-
biandi ni treba reševati spolnih
problemov. Zene jetnikov
žive vsak mesec po nekaj dni
s svojimi možmi.

Zanimivo je, da se mladi
hudodelci ne znajdejo v Casa-
biandi. Eden med njimi je
prosil na kolnih upravnika:
»Storil sem neumnosti! Ne mo-
rem se več ustavljati želji po
begu... Pošljite me nazaj...«
Danes je povprečna starost
kaznjencev v Casabiandi 35 do
40 let. Iznem 132 kaznjencev,
ki so zadostili pravici v tej je-
tjnišnici, jih je samo 15 zabredlo
znova v zločin. To je najnižji
odstotek, kar so jih kdajkoli
zabeležili v kaznilnicah po
svetu.

Zgodilo se je, da je kak no-
vodošlj apas skušal dobiti
oblast nad jetniki in organi-
zirati z njimi upor in beg. Pre-
senečen je videl, kako so se
krotki kaznjenci spremenili v
tisto vrsto ljudi, ki jih je po-
znal iz klasičnih zapovori.
Nihče ni hotel z njim govoriti.
Pri delu mu niso pomagali.
Kuhar mu je dajal najslabše
kose. Pogledi so se obračali
vstran in pogovor je zamrl, če
se je apas približal. Čez mesec
dni je prosil za premeš-
titev...

»Vse dosedanje izkušnje iz
jetnišnic samo proučijo znova.
Vedno bolj čutim, da bo treba
ponovno skrbno proučiti te-
meljna psihološka in moralna
vprašanja odvzema človekove
svobode. Izkušnje iz Casabiande
nam to narekujejo...« je
dejal častnikar ravnatelj
korziške kaznilnice.

337. Mladi mož je presenečeno vzkliknil: »Joj, to ubogo žival ste spravili v hude škrpice, kaj?« Njegov glas je McTaggart pomiril. V njem ni bilo sumničanja in vse je kazalo, da se tuje bolj zanima za ujetu žival, kakor za človeka. Oddahnil si je. »Kradel je iz pasti.« je dejal. Tuje je bil še bolj presenečen: »Saj to je vendar pes!«

338. »Da, pes je,« je odgovoril McTaggart. »Divji pes, na pol volk, tako se mi vsaj zdi. To zimo mi je uropal krzna, vredna najmanj tisoč dolarjev.« Tuje je počutil k Bareeju in se mu nasmešnil, da so se mu zasvetili beli zobje: »Ubo- ga žival!« je sočutno dejal. »Kradel si torej in sedaj so te ulovili! Zdi se mi, da ne na najbolj pošten način!«

339. Vstal je in pogledal McTaggart. Trgovec je zardel pod njegovim čudnim pogledom. Naenkrat je tuja zasovražil. Uporno je govoril: »Pustil ga bom v pasti, da bo počasi poginjal, umiral od lakote. Naj plača svoj dolg!« Dvignil je svojo puško, položil prst na petelina in nada- ljeval: »Jaz sem McTaggart, trgovec iz Lac Baina. Greste isto pot?«

Koliko je Japoncev?

Japonska je po številu prebivalstva peta država na svetu. Pred zadnjo vojno je imela nekaj nad 70 milijonov ljudi. lanskega julija pa je njih šte- vilno že preseglo 90 milijonov.

To se je zgodilo kljub velikani- skim vojnim izgubam in hudim gospodarskim razmeram, v katerih se je znašla država po vojni. Tako naglo naraščanje pa ni

toliko posledica velike rodno-
sti, temveč predvsem majhne
umrljivosti prebivalstva. Na
Japonskem imajo namreč na
10.000 prebivalcev le 80 smrt-
nih primerov na leto. Manjša
kot v tej državi je umrljivost
samo na Nizozemskem in v
Portoriku. Ker lahko računamo,
da naraste prebivalstvo
Japonske približno za 900 tisoč
na leto, bo letos število pre-
bivalcev preseglo 91 milijonov.
Vedeti pa moramo, da tu ne
gre samo za naravni prirastek
prebivalstva, marveč povečuje
jejo število prebivalstva tudi
mnogi Japonci, ki se vračajo v
domovino iz njenih nekdanjih
ozemelj izven prave Japonske.
Za zdaj prekašajo Japonsko po
številu ljudi Kitajski, Indiji,
Sovjetska zveza in Združene
države Amerike.

Gary Cooper je moral prestati najprej lepotno operacijo, pri kateri so mu nategnili kožo na obrazu in ga tako »pomladili«, da je mogel snemati novi film »Viseče drevo«, v katerem ima za soigralko Mario Shell. Na sliki ga vidimo že po operaciji. Cooper sam trdi, da ni šlo za »pomlajevalno« operacijo, temveč da so mu morali popraviti nos, ker si ga je bil zlomil...

hranljivost beljakovin

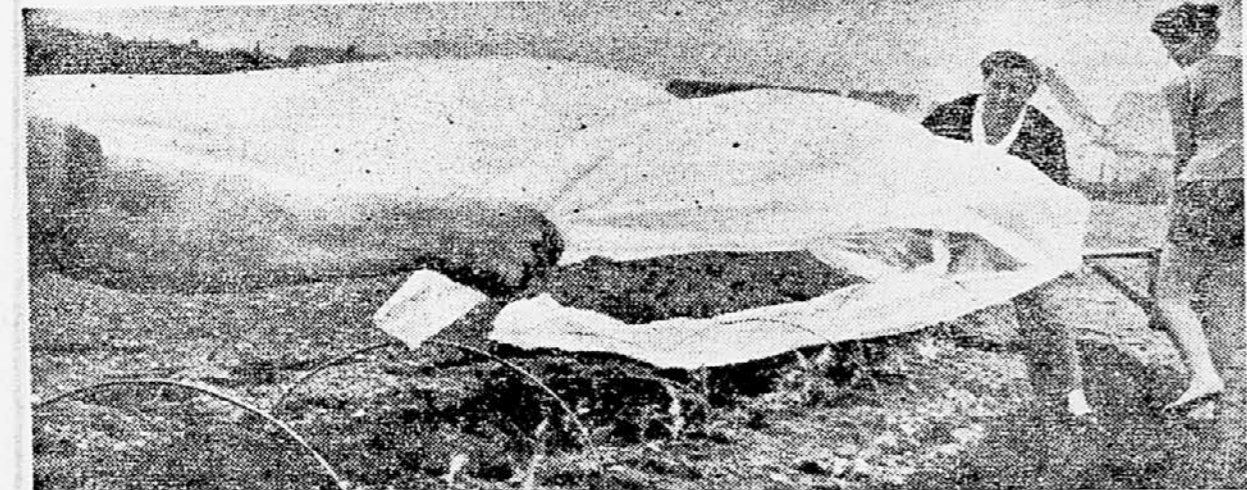
Ze dolgo vemo, da so belja-
kovine važen del človekove
prehrane. Za organizem so
gradbeni material, ki tvori no-
va tkiva in obnavlja stara. Za-
to je pri otrocih posebno važ-
na beljakovinska hrana. Ob bo-
lezni potrebuje telo mnogo več
beljakovin, ker tedaj organi-
zem razgrajuje lastno tkivo
pod vplivom hormonov bolj
kot sicer. V navadni prehrani
uživamo živalske in rastlinske
beljakovine. Slednje so manj
vredne in jih je treba dvakrat
toliko kot živalskih. Rastlinske
beljakovine tudi ne vsebujejo
tako imenovanih esencialnih

aminokislin, ki jih človek nuj-
no potrebuje. Zato so živalski
produkti poglaviti izvor bel-
jakovin. Med rastlinami ima-
ta največ beljakovin soja in
fižol, na zadnjem mestu je
koruza.

Likanje brez likalnika

Raziskovanje umetnih hidro-
fobnih vlaken — to so vlakna,
ki se nerada močijo, kot so
dakron, orlon, nylon — so po-
kazala, da je gibljivost mole-
kul znatno večja pri tempera-
turi, ki je malo višja od zme-
hišča vlaken. Zato obleke iz ta-
kih tkanin ni treba likati. Do-
volj je, da jo damo po pranju
za pol ure na temperaturo 75
do 80 stopinj ter jo nato odce-
dimo. Obleka se bo sama od
sebe »zlikala«, ker se molekule
same povrnejo v položaj, ki so
ga imele pred deformacijo za-
radi pranja ali mečkanja.

- OGLAS
- SLOVENSKEM
- POROČEVALCU,
- GOTOV
- USPEHI

V tujini so se v vrtnarijah imenitno obnese tople grede pod nylo-
nskimi pregrinjali. Na sliki
vidimo, kako oblaščijo gredice v
»nyloški pulover«, ki ga nataknejo
na usločne palice. Pod
tako plastično streho dosežejo 10-
12 stopinj višjo temperaturo,
razen teža je zelo praktična,
ker se gredice zelo hitro in pre-
prosto odkrivajo ter pokrivajo.

BRUNA FISCHER
Mislieni kovček

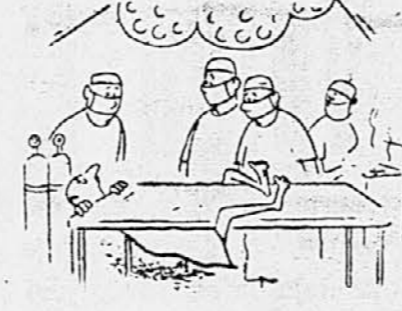
25

Kam s šolarji?

Jugoslovansko šolstvo bo v
naslednjih petih letih v prece-
lni, zažreži zaradi močnega pri-
liva novih učencev v osem-
letke. Odihojujoči činitelji bodo
morali hiteti graditi nove šole.
Demografi so namreč opozorili

na to, da bo v prihodnjih letih
50-60 odstotkov več otrok med
7 in 14 letom, kot jih je bilo v
zadnjih petih letih. Problem
šolskih stavb ni značilen samo
za našo domovino, temveč se
pojavlja v vseh evropskih drž-
avah, kjer se poznajo posledice
zadnje vojne ter je narodni pri-
rastek velik. Vendar sta oba
činitelja pri nas izredno močna
ter je zato tudi problem toliko
hujši. Leta 1939 n. pr. je bil pri-
rastek 170.000 otrok, leta 1947
že 217.000, leta 1954 pa smo
imeli kar 306.000 novih prebi-
valcev.

Strahopetni bolnik

»Zakaj pa zate? Za neko žensko. Saj si mi rekla, da te
detektiv ne pozna.«
»Toda videl me je.«
»Vse, kar je videl, je bila neka ženska. Ulica je bila temna.
Dvomim, da si je ogledal tvoj obraz, ali pa da je opazil, kakšen
avtomobil imaš. Tisti moški in ženska te pa sploh nista videla,
ker sem se naslanjal nate. Videla sta kvečjemu kakšen del
tvojega obraza in še tega slabo.«
»V redu, varna sem,« je priznala. »In policija je prepri-
čana, da te je Larry ugrabil. Kaj pa imaš od tega?«
Z roko sem si popravil lase, ko pa sem se dotaknil bole-
čega mesta, sem se skremžil. Molly je držala kozarec pred
obrazom in me čez rob resno opazovala.
»Vse to je namenjeno Georgeu Moonu,« sem rekel. »Po-
licija bo dala zgodbo o moji ugrabitvi časopisom in on bo to
bral. Pa četudi časopisi o tem ne bi pisali, bo zvedel. Zdi se
mi, da ima možnost zvedeti stvari.«
»Lahko mi verjameš, da ima Moon zveze s precej visokimi
krogi.«
»Potem bo zvedel najkasneje jutri zjutraj, da sem izginil.
Še bolj kot poročnik Woodfinch bo prepričan, da me je Larry
ugrabil. Moon pozna Larryja. Vital in Larry sta bila v njegovi
organizaciji na Jugu. Med vojnjo mi je Larry povedal, da sta
z Vitalom prišla na Sever, ker nista več hotela delati za drobiž.
Verjetno sta hotela dobiti tisto, kar je v kovčku. Moon to ve.
Pa tudi to ve, da skuša Larry kovček še vedno dobiti. Zato je
prepričan, da sem v Larryjevih rokah, kar je ves smisel moje
izginitev.«
Molly je stegnila noge in se igrala s kozarcem. »In Moon
bo pustil tvojo ženo in hčer pri miru, ker te ne more ustraho-
vati, da bi mu izročil kovček, dokler si v Larryjevih rokah. Ali
bo pa sploh mislil, da si mrtev, ker bi te Larry zelo verjetno
ubil, ko ni dobil od tebe tisto, kar hoče.«
»Da.« Ustavil sem se pred njenim naslonjačem in jo po-
gledal. »Novirarka si in imaš s takšnimi rečmi več izkušenj.
Ali je kaj narobe z zgodbo?«
»Pravzaprav nič. Le da bo tvoja žena zblaznela od skrbi.«
»Vem.« Spet mi je postalo slabo, toda tokrat ne od

DROBIŽ

Shirley Yamaguchi, znana ja-
panska filmska igralka, se je
pred kratkim poročila z ja-
panskim poslankom v Burmi.
Za vselej je zapustila filmske
atletje. Čeprav ima za seboj
— in bi mogla imeti tudi pred
seboj — blešččo kariero na
»japonskem« in v Hollywoodu.
Ob slovesu je dejala novinari-
jem: »Japonski moške imajo
veliko srce v majhnem telesu
— ameriški pa zelo majhno
srce v velikem telesu!« Njen
mož se je ob tej izjavi sme-
ljal...

FERENC PUSKAS, bivši naj-
boljši napadalec madžarske
nogometne reprezentance, ki
živi sedaj na Dunaju, je bil
pred nekaj dnevi v kinu ter
motil predstavo z glasnim go-
vorjenjem. Ker se ni hotel
ozirati na opozorila ostalih
gledalcev, so ga slednji pre-
tepli. Puskas se je moral zateči
v bližnjo ambulanto po zdrav-
niško pomoč.

Tyrone Power je med red-
kimi igralci, ki morejo pred
kamero na povele jokati. Ne-
ki nevoščljivi kolega je ko-
mentiral to igralčevo zmožnost
takole: »Njemu je lahko, saj se
mu je treba samo spomniti na
težke denarce, ki jih je že
plačal in jih še mora odplače-
vati svojim bivšim ženam...«
KOUGRY KAGAR, kralj ple-
mena Mossi v Zahodni Afriki,
je zmanjšal število svojih vojs-
ke od 8000 na 6000 voljakov. Da
je mogel s prihranjenim denar-
jem zvišati število žena v
svojem haremu od 200 na 400.

udarcev, ki sem jih dobil. »Kaj drugega pa naj storim. Moram
spraviti Moona proč od Carol in Esther.«
»Pa ji telefoniraj in ji povej, da ne bo v skrbeh. In naj
nikomur ne pove, da si ji telefoniral.«
Obrnil sem se k telefonu in ga gledal. »Ne morem tvegati,«
sem rekel votlo. »Telefonu morda prisluškuje policija, Moon
ali pa oboji. Ali pa bo morda komu kaj zaupala, kakšni pri-
jateljici ali sorodnici in se bo zvedelo. Zanj bo to hu-
do, toda ne tako hu-
do kot tedaj, če bi se kaj zgodilo Carol. Čez čas pa
se bom vrnil.« Pogledal sem na Molly. »To je odvisno od tebe.«
»Kaj pa hočeš, da naredim?«
»To je zelo preprosto. Nikomur ne povej, da si ti tista
skrivnostna ženska.«
»Popijva kavo,« je rekla Molly in vstala.
Usedel sem se k mizi in jo opazoval, ko je z žličko metala
zmleto kavo v mali električni kuhalnik za kavo. Posadila je
aparata na mizo, ga vključila in odšla v kuhinjo po skodelice,
sladkor in smetano.
Ko je bila miza pripravljena, se je usleda nasproti meni
in se naslonila na komolce. »Kam boš pa odšel?« je vprašala.
»Pri sebi imam kakih 45 dolarjev. Porabil jih bom, da se
bom odpeljal tako daleč, da me nihče ne bo spoznal, in si
dobil službo pod izmišljenim imenom.«
»In potem?« je vprašala. »Čez mesec, dva meseca ali leto?«
»Ne vem. Kaj bi delal načrte, dokler mi ne obljubiš, da
me ne boš izdala.«
Kava je začela vret. Pogledala je na uro. V ušesih so ji
viseli tisti uhani, ki so bili podobni poročnim prstanom, in
zažvenketali so, kadar je obrnila glavo. »Nisi mi povedal
vsega.«
»Pa sem poskušil.«
»Ne. Imela sem na razpolago policijska sporočila, pa še
sama sem pobrala kak drobec tu in tam in ostalo je precej
nejasnosti.«
»Vseh ne morem razložiti, toda lahko ti povem tisto, kar
vem,« sem rekel.
Vsakokrat, ko sem povedal svojo zgodbo, se mi je zdelo,
da je je manj. Gledala me je, ne da bi trenila s sivimi očmi.